

Regionpolitiskt program 2014-2018 Vänsterpartiet Skåne

Vänsterpartiets visioner

Regionpolitiken omfattar stora delar av vår vardag. Varje dag sker många tusen händelser som alla bygger på att regionens verksamheter fungerar. Någon får uppleva sitt livs lyckligaste ögonblick på kvinnokliniken (varje dag föds 41 personer i Skåne), någon sitter och läser tidningen i den tysta kupén på pågatåget (375 000 resor görs dagligen med Skånetrafiken) ett barn stressar tillsammans med sin mamma till bussen för att hinna till doktorn i tid (läkarbesöken i Skåne är 10 000 om dagen). 32 000 människor har regionen som arbetsplats och sjukhuset i Lund är Skånes största arbetsplats.

De regionala verksamheterna har förändrats mycket under de senaste åren. Många av oss har fått sitta och vänta vid akutmottagningen, oroliga och arga. Andra har stått på ett stillastående tåg för länge eller svurit åt de nya, höjda biljettpriserna. Men det som vi framförallt har märkt av är den nya, kalla vardagen som bygger på girighet och individualism. En vardag som mer och mer består av tidsödande val av tandläkare, vårdcentral, barnmorska, barnavårdscentral, ja allt som man över huvudtaget kan tänka sig. Skattepengar som går till privata vinster, skyhöga avgångsvederlag och aktieutdelningar. Privatiseringen har i sin tur inneburit en uppsplittring av samhället.

Vi upplever eller läser om kriser på sjukhusen, ökad rasism i vardagen, stopp i tågtrafiken och snabbare klimatförändringar. Men allt oftare ser vi också hur politikerna skjuter över ansvaret på chefer och tjänstemän. Politikernas viktigaste uppgift är att vilja, men om viljan är att slippa ta ansvar eller att sälja ut gemensam egendom förlorar politikerna sin roll. Det är dags att stå upp för solidaritet och medmänsklighet, för det går att förändra. Vardagen ser ut som den gör för att någon har bestämt så. Vänsterpartiet har helt andra visioner och idéer på hur vardagen ska fungera i framtiden. Vi tror att om alla hjälps åt och om alla får vara med så kommer samhället att bli en tryggare plats, en roligare arena och ett mer intressant ställe att leva på. Vi vill att alla i hela regionen ska ha samma möjligheter, för det krävs stora förbättringar och mycket resurser. Med det här programmet visar vi vägen dit.

Programmets struktur

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vår politiska strategi tar alltid avstamp från detta. Men Region Skåne är ingen isolerad ö och Vänsterpartiets vilja till förändring genomsyrar hela samhället. Därför händer det att vissa regionpolitiska frågor tangerar kommunal, statlig eller till och med global politik. Men vi återkopplar alltid till den regionala dagordningen och kommer alltid med konstruktiva förslag på hur just Region Skåne kan arbeta med frågorna ur ett politiskt perspektiv. Stora politiska frågor går in i varandra och i programmet beskrivs ståndpunkter utifrån olika perspektiv. Jämställdheten är en sådan fråga, hela programmet genomsyras av det, och man hittar inte alla jämställdhetsfrågor under samma rubrik. Ändå har vi valt att i varje avsnitt koppla en rubrik till jämställdhet och jämlikhet, helt enkelt för att lyfta fram de frågorna som är mer renodlat kopplade till detta. Ett annat exempel är den hållbara utvecklingen, som är tvärgående i programmet, men i vissa avsnitt mer dominerande. Vårt mål är dock lika tydligt som enkelt: ett klasslöst, jämställt och ekologiskt hållbart samhälle.

	Kulturen i samhället	25
	Jämställdhet och jämlikhet i kulturen.....	26
	Kulturen och klimatet.....	26
Regionpolitiskt program 2014-2018 Vänsterpartiet		
Skåne		1
Vänsterpartiets visioner		1
1. Jämlik hälso- och sjukvård för alla.....		3
En sjukvård i egen regi utan krav på vinster		3
<i>Avprivatisering</i>		3
<i>Behov före ekonomi</i>		3
<i>Vård på lika villkor</i>		4
New Public Management och bristen på demokrati		4
Jämställdhet och jämlikhet i sjukvården.....		5
<i>Genusforskning i vården</i>		5
<i>Jämställdhet och folkhälsa</i>		5
<i>Klasskillnader i vården</i>		6
<i>Företagshälsovård</i>		6
<i>Läkemedel</i>		6
<i>Vård på lika villkor</i>		6
En välmående region med en solidarisk befolkning		7
Vård för äldre		7
Skånes Universitetssjukhus		7
Skånes övriga sjukhus		8
Primärvården		8
Tandvård för alla		8
Psykiatri		9
Missbruksvården		10
2. Den utvecklade arbetsplatsen: Fler och säkrare jobb.....		11
<i>Förbättra villkoren för de anställda</i>		11
<i>Fler händer ger bättre arbetsmiljö</i>		11
Full sysselsättning i Skåne		12
<i>Utbildning</i>		12
<i>Offentligt anställda</i>		12
Skapa nya hållbara jobb		12
<i>Arbeten på landsbygden</i>		13
Minska löneskillnaderna		13
Jämlikhet och jämställdhet på arbetsplatsen.....		13
Arbetsplatsdemokrati		14
Kollektivtrafikpersonalen.....		14
Sjukvårdspersonalen.....		15
3. Fossilfritt Skåne med avgiftsfri kollektivtrafik .		16
Taxor och avgifter		16
<i>Enklare och billigare att resa med kollektivtrafik</i> .		16
Jämlikhet och Jämställdhet i kollektivtrafiken		17
Utbyggnad av järnvägen.....		18
4. Hållbar samhällsplanering		19
Regional samhällsplanering		19
Allas rätt till bostad		20
Jämlikhet och jämställdhet i samhällsplaneringen		20
Landsbygd och tätort i samarbete.....		21
En ekologisk region med en medveten befolkning		21
Energieffektivisering av bostadsbeståndet		22
Regionens omvärld.....		22
5. Kultur för alla		24
Rättvist kulturstöd		24
Kultur i hela Skåne		24
<i>Film i Skåne</i>		24
<i>Sjukhusbiblioteken</i>		24
Kultur för barn och unga		25
Fildelning		25

1. Jämlik hälso- och sjukvård för alla

En solidarisk befolkning är samhällets största tillgång. Människors ekonomiska och sociala villkor måste utjämnas. Ohälsa är mycket vanligare bland fattiga än rika, bland kvinnor än män och bland personer med utländsk härkomst än med svensk härkomst. Skillnaden i medellivslängd är idag mycket ojämn i regionen, men med en jämlik hälso- och sjukvård kan vi minska skillnaderna och skapa ett Skåne där alla har rätt till vård även med förebyggande friskvård.

Det bästa sättet att driva sjukvård lika för alla är genom ett skattefinansierat system fritt från kommersiella intressen. En förutsättning för en gemensamt finansierad vård är att den drivs i offentlig regi. Invånarna i Skåne ska ha en god hälsa och tillgång till en välfungerande sjukvård oavsett var i regionen man lever och verkar.

Den skånska sjukvården är i kris. Under den senaste mandatperioden har den politiska majoriteten bestående av de fyra borgerliga partierna och miljöpartiet drivit regionens sjukvård i botten. Anställda flyr regionens sjukvård, patienter känns sig inte trygga, flera dödsfall på grund av underbemanning och platsbrist har konstaterats och organisationen har varit utsatt för ständiga omorganiseringar utan att ta hänsyn till de fackliga organisationernas synpunkter. Region Skåne är i desperat behov av ett nytt styre för att förbättra kvaliteten, anställningsvillkoren och förtroendet hos medborgarna.

År 2025 har alla människor i hela Skåne samma möjlighet till bra sjukvård och skillnaden i medellivslängd har minskat.

En sjukvård i egen regi utan krav på vinster

Vänsterpartiet vill ha en offentlig, demokratiskt styrd vård som fördelas jämnt och ger mer insyn för medborgarna. En gemensamt finansierad vård ska drivas i offentlig regi för att kunna styras av behov istället för lönsamhet. Vänsterpartiet anser, precis som en överväldigande majoritet av befolkningen, att sjukvård ska bedrivas utan vinstintressen. Då kan vi garantera att de som har störst behov av vård också får den.

Att driva vård med skattemedel är dessutom det mest kostnadsfektiva sättet utifrån ett patientperspektiv. I jämförelser mellan samhällen där skattefinansieringen av vården är stor med länder där vården betalas av privata medel framgår det med all önskvärd tydlighet att den offentligt finansierade vården är billigare för samhället än den privata

Vård, skola och omsorg är något som alla partier säger sig värna om. Men detta värnande har från borligt håll inneburit att till varje pris få in fler privata aktörer i den offentliga sektorn. Det finns gott om företag som vill exploatera denna nya, lönsamma marknad. Skattebetalarnas pengar går då till aktieutdelningar och räntebetalningar. Stora riskkapitalbolag står i kö och har i vissa fall redan tagit över stora delar av sjukvården. Genom lagen om valfrihet kan hela närsjukvården hamna i bolagens händer.

Avprivatisering

En stor del av den skånska vården har blivit privatiserat under de senaste åren av borgerligt och miljöpartistiskt styre. Vi har en lång, snårig väg tillbaka för att bli kvitt alla de avtal som skrivits med privata entreprenörer. Vi vill under mandatperioden avsätta pengar till avprivatiseringsinitiativ för att kunna ta tillbaka vården i offentlig regi. Vi anser att det behövs extrapengar för att påbörja detta arbete.

Analysen och utvärderingen visar att privatiseringar är ett ineffektivt sätt att försöka hålla nere kostnader – ofta blir det dyrare genom upphandling, framför allt för att sjukvården inte är en marknad med flera konkurrerande aktörer. Monopol, oligopol och liknande osunda förutsättningar leder till att upphandlingarna ofta blir dyrare än nödvändigt. Det finns dessutom stora brister i uppföljningsarbetet av avtalen.

Behov före ekonomi

Att det är behovet av vård, inte ekonomiska intressen, som ska styra tillgången till vård verkar det borgerliga styret inte hålla med om. Idag behandlas sjuka människor som en vara på en marknad. Den borgerliga majoriteten i regionen använder avgifterna som styrmedel, men lämnar sociala, ekonomiska och medicinska kriterier utanför. Dessa avgifter kommer ytterligare att fördjupa de ojämlikheter i vården som redan finns.

Den av regeringen införda tvångslagen med det självmotsägelsefulla namnet ”Lagen om valfrihet”, innebär att alla regioner i Sverige är tvingade att ha vårdvalssystem med full etableringsfrihet inom primärvården. Det leder till mindre demokratiskt inflytande på lokaliseringen av vårdcentralerna. Hittills har det i Region Skåne bland annat medfört stängningen av vårdcentraler i utsatta områden: Lindängen i Malmö och Norrestad i Landskrona, samtidigt som vårdcentraler poppar upp på platser där det redan finns offentliga, eftersom man från vårdbolagens sida vill finnas där det är lättast att tjäna pengar: hos friska människor i medel- eller överklassområden. Marknaden löser inte problemen med tillgänglighet för alla, den förvärrar dem.

I och med skapandet av den nya handelsvaran ”vård” ser kapitalistiska företag en ny marknad att tjäna pengar på. De riskkapitalbolag som nu etablerar sig

och satsar pengar i vården odlar en kultur där vinsten är överordnad verksamheten. Även om riskkapitalisterna är en ytterlighet finns det vinstintresse i så gott som alla privatdrivna verksamheter. Majoriteten av befolkningen tycker att vinstuttagningar från vården inte är okej. Pengarna ska användas till verksamheten och eventuella överskott ska återinvesteras i vården. Därför ska regionen arbeta för en sjukvård i egen regi, utan ekonomiska spekulationer. Vården i Skåne ska inte vara en handelsvara.

Privatiseringarna kräver dessutom en stor kontrollapparat som kostar mycket resurser. För att de privata företagen inte ska fuska och missköta sig krävs av samhället finansierad kontroll. Detta skapar ett invecklat och byråkratiskt system som ytterligare urholkar de offentliga finanserna. Genom att minska och avveckla privatiseringarna kan kontrollapparatens resurser istället användas till de faktiska verksamheterna.

Vård på lika villkor

Efter en proposition från den borgerliga regeringen 2007 har en gräddfil inom sjukvården skapats. Nu får privata sjukhus som drivs med offentliga medel sälja vård till privata aktörer. Detta innebär att företag som bedriver företagshälsovård, försäkringsbolag eller privata personer med betalningsförmåga kan köpa sig fram i köer. På så vis öppnas marknaden upp för privata försäkringar inom sjukvården i stor skala. Fortfarande är det en liten del som betalar vården genom privata sjukförsäkringar, men trenden är att det ökar, år 2006 var de totala inkomsterna från sjukvårdsförsäkringar 834 miljoner, 2010 hade siffran nästan fördubblats, till 1,5 miljarder.

Försäkringssystemet urholkar betalningsviljan för den offentliga vården. Dels genom de gräddfiler som skapas, men också genom att den mentala inställningen till skatt kommer att ändras. I takt med att medborgarna börjar betala sin egen försäkring börjar man också ifrågasätta det solidariskt finansierade systemet. Den som har störst ekonomiska möjligheter går före den som inte har råd, oavsett vem som har störst behov av vård. Detta är inte förenligt med hälso- och sjukvårdslagen krav på vård på lika villkor.

Avgifterna i vården har stora betydelser för tillgängligheten. Vänsterpartiet vill att en större andel av sjukvården betalas via skatter, på sikt ska sjukvården vara avgiftsfri. Detta kommer leda till en mer jämlik vård där ingen, oavsett ekonomiska resurser drar sig för att uppsöka en vårdcentral när behovet finns.

Hälso- och sjukvården är viktig i människors liv och alla invånare i Skåne ska vara trygga i att man får den vård man är i behov av. Det ska vara lätt att få hjälp.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- Omedelbart ta bort avkastningskraven från all offentlig verksamhet

- Etablera vårdcentraler där behov finns men verksamhet saknas.
- Kontinuerligt återta vården i offentlig regi.
- Stoppa vinstuttagen i skattefinansierade verksamheter.

År 2025 är experimentet med privatisering av sjukvården avslutat och all sjukvård är avgiftsfri och återigen i offentlig regi.

New Public Management och bristen på demokrati

Just nu pågår, långsamt och systematiskt, en tyst revolution som förändrar det svenska samhället i grunden. Hela synen på den offentliga sektorn håller på att förändras, helt utan debatt. Förändringen påverkar yttrandefriheten, meddelarfriheten och därigenom de grundlagar som garanterar demokratin.

Förändringen kallas New Public Management (NPM) och har kommit att influera både de borgerliga allianspartierna och Socialdemokraterna. NPM är en liberal ekonomisk teori för hur den offentliga sektorn ska styras. Den utgör en politisk modetrend som påverkar vår tidsanda men utan att ha debatterats offentligt och utan att någon har fått ta ställning till den i ett riksdagsval. Det är ingen överdrift att påstå att den sannolikt innebär en av de mest genomgripande samhällsomvandlingarna sedan välfärdsstatens och demokratins framväxt.

Kännetecknande för den nya modellen är att hela den offentliga sektorn ska drivas som en samling företag. Verksamheter ska vara självbärande, det vill säga lönsamma och vinstdrivande. De ska konkurrera med varandra och internt ska det finnas en entreprenörsanda. Nyckelorden är privatisering och bolagisering, managementtänkande och mätbarhet genom utvärderingar. Idén bakom detta är enkel: den offentliga sektorn, precis som företag, producerar tjänster. Medborgarna betalar för dessa tjänster och blir konsumenter. På så vis kan samma nedskärnings- och lönsamhetstänkande som finns i det privata användas i det offentliga.

I praktiken har New Public Management varit förödande för den offentliga sektorn. Eftersom allt ska mätas och utvärderas måste all verksamhet, alla beteenden, allt, omvandlas till kvantitativa paket och enheter som får ett numeriskt och därigenom ekonomiskt värde. En polisutryckning, en blindtarmsoperation, ett studentsamtal, alla ska de kunna mätas i siffror.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- påbörja arbetet med inriktning att genomföra en grundläggande ändring av styrsystemet inom välfärdssektorn med inriktning mot behov, samhällsnytta och ökad kvalitet.

År 2025 är andra värden än de rent ekonomiska, dvs. individuella, sociala och ekologiska mål, integrerade i lednings- och styrsystemen i den offentliga sektorn i Skåne.

Jämställdhet och jämlikhet i sjukvården

I Hälso- och sjukvårdslagen står att ”en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen” ska tillhandahållas. Det innebär att alla medborgare ska ges likvärdig vård, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, bostadsort etc. Idag finns stora skillnader i hur människors ohälsa behandlas i vården, beroende på just dessa faktorer.

Jämställdhet inom vården innebär inte att män och kvinnor alltid får samma typ av vård. Eftersom män och kvinnor är delvis olika behöver vi delvis könsspecifik vård. Den medicinska forskningen tillsammans med hälso- och sjukvården behöver aktivt arbeta med genusperspektivet så att vi alla får den vård vi behöver.

Var fjärde skånsk medborgare har ett lågt förtroende för sjukvården. Utlandsfödda har genomgående ett lägre förtroende till sjukvården än svenskfödda. Region Skåne har en lång väg att vandra för att ändra på detta, självklart ska vi inte vara nöjda innan alla medborgare har ett högt förtroende för vården.

Det finns stora skillnader när det gäller vårdkontakter mellan glesbygdssor och tätortssor och skillnaderna har ökat. Region Skåne måste hitta en balans för vårdkontakterna runt om i hela regionen. Oavsett var man bor ska man ha möjlighet att snabbt och enkelt kunna uppsöka den vård man är i behov av. Kompetensen inom vården ska vara av samma kvalitet oavsett var i regionen man befinner sig.

Genusforskning i vården

Genusmedicin är vård och behandling baserad på medicinrelaterad forskning som bygger på kunskap om genus. Genusforskningen ställer sig frågor som: vad spelar kön för roll i mötet mellan läkare och patient? Hur påverkar föreställningen om kön den diagnos som patienten får? Och så vidare. Experiment har visat att läkarstudenter föreslår olika behandlingar för samma symptom beroende på om patienten är man eller kvinna, även när det inte finns biologiskt stöd för detta.

Det finns olika typer av snedvridningar i vården som förenklat kan beskrivas som nedan:

- Att överdriva könsskillnader eller se dem där de inte finns.
- Att bortse från könsskillnader som faktiskt finns, och behandla kvinnliga patienter som manliga eller omvänt.
- Att inte se patienten som en individ, utan istället utgå från patientens kön, vilket särskilt drabbar hbtq-personer.

Kvinnor drabbas oftare än män av kvalitetsbrister inom vården. Det framgår i rapporten ”(O)jämställdhet i hälsa och vård – en genusmedicinsk kunskapsöversikt”, framtagen av Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Ett exempel på brister är läkemedelsanvändning, där kvinnor oftare rapporterar biverkningar. Trots att kvinnor använder mer läkemedel än män är de underrepresenterade i studier av läkemedelseffekter, ofta av märkliga anledningar som att menstruationscykeln ses som en störfaktor. Det finns skillnader ibland annat ämnesomsättning, hormoner, kroppsvikt, storleken på de inre organen, fördelning av muskel- och fettmassa mellan kvinnor och män. Dessa skillnader kan påverka kroppens reaktioner på läkemedel.

Jämställdhet och folkhälsa

När det är dags att gå hem från arbetet minskar männens halter av stresshormoner medan kvinnornas halter ökar. Detta förklaras med att kvinnor ser hemmet som sin andra arbetsplats.

Mäns våld mot kvinnor är ett av våra stora folkhälsoproblem som måste belysas och erkännas för att elimineras. Bostaden är den plats där våldet mot kvinnor är vanligast. Det är naturligtvis inte acceptabelt att många kvinnor inte är trygga i sitt eget hem. Därför krävs krafttag mot våldet i hemmet. Det krävs även ett förebyggande arbete för problemen kring våld mot barn i hemmet. Samhället måste se och stötta de barn som växer upp i familjer med fysiskt och psykiskt våld som en del av vardagen.

Hälsoparadoxen är ett begrepp som beskriver det faktum att kvinnor i genomsnitt lever fyra år längre än män, samtidigt som de står för två tredjedelar av alla sjukskrivningar. Mycket av omvårdnadsarbetet har återgått till kvinnorna, som också upplever mycket större oro och ångslan än män. Sjukfrånvaron minskar dock för både män och kvinnor om de arbetar med ett könsintegrerat arbete.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Införa könsuppdelad statistik.
- Kontinuerligt genusutbilda personalen.

- *Utbilda vårdpersonal i att se tecken på våld i nära relationer.*
- *Genom utredning hitta och föreslå åtgärder kring ojämställdheten i det obetalda arbetet inom vård och omsorg.*
- *Bedriva en genus- och könsspecifik forskning i Region Skåne*
- *Hitta strategier för att upptäcka och stötta utsatta barn.*

2025 är skillnaderna i hälsa mellan kön borta och ojämställdheten inom hälso- och sjukvården uttraderade.

Klasskillnader i vården

Grundskoleutbildade uppsöker inte vård i samma utsträckning som högskoleutbildade, även om de har en högre grad av ohälsa. Detta visar sig i statistik över så kallad ”åtgärdbar dödlighet”, vilken är betydligt högre bland utlandsfödda och grundskoleutbildade än bland högskoleutbildade. Med ”åtgärdbar dödlighet” menas dödlighet i sjukdomar som kan påverkas av folkhälsopolitiken (bland annat sjukdomar som är relaterade till alkohol och tobak). Arbetets belastning är också klassrelaterat. Tunga arbeten leder till förslitningsskador. Region Skåne måste stärka sina sjukdomsförebyggande insatser och sitt hälsofrämjande förhållningssätt.

Företagshälsovård

En bra företagshälsovård är en viktig del i hälso- och sjukvården. Företagshälsovården försämrades kraftigt när de riktade statsbidragen försvann i början på 90-talet. Detta har bidragit till ökade hälsoproblem i arbetslivet. Vänsterpartiet vill stärka företagshälsovården som är viktig för det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Vi vill göra den obligatorisk och öka det fackliga inflytandet.

Läkemedel

Läkemedelsbehandlingen för flera stora folkhälsosjukdomar har tydliga skillnader beroende på klass, kön och etnicitet. Olikheterna mellan landstingen är stora och högutbildade får dyrare läkemedel vid behandling av exempelvis stroke och hjärtinfarkt. Det samma gäller exempelvis personer som lider av psykossjukdomar.

Avregleringen av apoteket har inneburit nya utmaningar för såväl sjukvårdspersonal som patienter. Apoteken lagerför i mindre och mindre utsträckning mediciner och erbjuder sig istället allt oftare att beställa hem vid behov. Priserna beträffande vissa läkemedel skiljer sig kraftigt mellan apoteken, vilket drabbar patienterna. Vänsterpartiet ser ett akut behov av offentligt ägda apotek i direkt anslutning till varje sjukhus och i de större tätorterna. Dessutom ska det vara en självklarhet att sjukvården delar ut avgiftsfria dygnsdoser till patienterna.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet att:

- *Vårdpersonal ska avlastas från byråkratiska arbetsuppgifter*
- *Telefonupplysningen ska ha full bemanning av kunniga rådgivare*
- *Offentlig hälsovård ska finnas tillgänglig för alla hemlösa*
- *Alla medborgare i Skåne har samma möjlighet att få rätt vård i tid.*
- *Återskapa företagshälsovården i Skåne*
- *Öppna offentligt ägda apotek i anslutning till sjukhusen och i de större tätorterna.*
- *Sjukvården avgiftsfritt delar ut dygnsdoser till patienter vid behov.*

År 2025 finns en välutbyggd uppsökande verksamhet gällande folkhälsa och sjukdomsförebyggande insatser.

Vård på lika villkor

Efter en proposition från den borgerliga regeringen 2007 har en gräddfil inom sjukvården skapats. Nu får privata sjukhus som drivs med offentliga medel sälja vård till privata aktörer. Detta innebär att företag som bedriver företagshälsovård, försäkringsbolag eller privata personer med betalningsförmåga kan köpa sig fram i köer. På så vis öppnas marknaden upp för privata försäkringar inom sjukvården i stor skala. Fortfarande är det en liten del som betalar vården genom privata sjukförsäkringar, men trenden är att det ökar, år 2006 var de totala inkomsterna från sjukvårdsförsäkringar 834 miljoner, 2010 hade siffran nästan fördubblats, till 1,5 miljarder. Försäkringssystemet urholkar betalningsviljan för den offentliga vården. Dels genom de gräddfiler som skapas, men också genom att den mentala inställningen till skatt kommer att ändras. I takt med att medborgarna börjar betala sin egen försäkring börjar man också ifrågasätta det solidariskt finansierade systemet. Den som har störst ekonomiska möjligheter går före den som inte har råd, oavsett vem som har störst behov av vård. Detta är inte förenligt med hälso- och sjukvårdslagen krav på vård på lika villkor.

Avgifterna i vården har stora betydelse för tillgängligheten. I framtiden ska en större andel av sjukvården betalas via skatter, på sikt ska sjukvården vara avgiftsfri. Detta kommer leda till en mer jämlik vård där ingen, oavsett ekonomiska resurser drar sig för att uppsöka en vårdcentral när behovet finns.

Hälso- och sjukvården är viktig i människors liv och alla invånare i Skåne ska vara trygga i att man får den vård man är i behov av. Det ska vara okomplicerat att

få hjälp. Alla inblandade parter ska därför vara uppmärksamma och försiktiga med att genomföra omorganisationer inom vården.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Omedelbart ta bort avkastningskraven från all offentlig verksamhet*
- *Etablera vårdcentraler där behov finns men verksamhet saknas.*
- *Kontinuerligt återta vården i offentlig regi.*
- *Stoppa vinstuttagen i skattefinansierade verksamheter.*

År 2025 är experimentet med privatisering av sjukvården avslutat och all sjukvård är avgiftsfri och återigen i offentlig regi.

En välmående region med en solidarisk befolkning

Regionen ska tillsammans med kommunerna belysa problemen med den ojämlika ohälsan i Skåne. Detta för att hitta nya samarbetsformer mellan verksamheterna så att problemen uppdagas och blir tagna på allvar. För att komma till rätta med problemen och skapa god hälsa och vård för hela befolkningen måste stora förändringar genomföras. För att uppmärksamma vårdpersonalen om problemen ska riktade utbildningar om skillnader i ohälsa mellan klass, kön och etnicitet genomföras. Region Skåne ska styra vården så att områden där behoven är störst prioriteras. Tillsammans med kommunerna ska man planera och följa upp att habilitering och rehabilitering sker på lika villkor.

Många barn växer upp i fattiga familjer och ett stort antal ungdomar går utan arbete. Region Skåne ska säkerställa att i tid kunna hjälpa barn och ungdomar i behov av stöd. Detta innebär bland annat satsningar på sysselsättning och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar.

Vänsterpartiets ideologi grundar sig i allas lika värde. Att prata om ekonomiska vinster av reformer är därför sekundärt: det viktigaste är att skapa ett samhälle för alla. Men även ekonomiskt är sociala reformer väldigt lönsamma, såväl för samhället som för de medborgare som tar del av dessa. På kort sikt innebär det att nya resurser måste tillföras i regionens verksamheter, genom nya satsningar, men på lång sikt innebär det en mer välmående befolkning, vilket även ekonomiskt lönar sig. Det är nödvändigt att satsningar inom verksamheten sker kontinuerligt över lång tid för att få effekt.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Utbilda sjukvårdspersonalen om skillnader i ohälsa och vård är kopplat till kön, klass och etnicitet.*
- *Göra satsningar på förebyggande hälsovård*

År 2025 är Skåne föregångare till en rättvis och jämlik vård för alla och har stärkt folkhälsan i hela regionen.

Vård för äldre

År 2020 kommer 20 procent av Skånes befolkning att vara 65 år och äldre. För att alla dessa människor ska kunna leva ett aktivt liv krävs en politik som skapar möjligheter för social gemenskap och god tillgång till samhällsservice.

Många av våra äldre medborgare är multisjuka och många klarar inte av långa väntetider, vilket ställer stora krav på vården. Äldre multisjuka ska kunna läggas in direkt utan att gå via vårdcentralerna.

Samarbetet mellan regionen och kommunerna måste stärkas och kompetensen bland personalen inom äldre vården höjas. Idag ser vi en tillbakagång till en förlegad syn på vård, där kvinnor förväntas ta hand om sina äldre familjemedlemmar. Region Skåne måste kunna erbjuda värdig vård för äldre och inte konservera samhället i ett system som påminner om tiden innan välfärdssamhället.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Bygga ut vårdboenden mellan sjukvård, serviceboende och den egna bostaden.*

Skånes Universitetssjukhus

Sammanläggningen av universitetssjukhusen i Malmö och Lund är en sjukvårdspolitisk katastrof. Konstruktionen har lett till toppstyrning och nya revirstrider i stället för ett personalförankrat förändrings- och utvecklingsarbete. Resultatet har blivit utarmning av personal och resurser i bägge städerna. Kliniker har splittrats, nyckelpersonal har sagt upp sig och verksamheten har snabbt försämrats inom flera områden.

Vänsterpartiet kräver ett stopp för den skånska flyttkarusellen inom sjukvården. Det är nödvändigt att se konsekvenserna av misslyckandet och ta initiativ till att återupprätta kvaliteten i den Skånska sjukvården. Vänsterpartiet vill se två kompletta akutsjukhus med självständig ledning och budgetansvar, men med en övergripande styrning av fördelningen av den högspecialiserade sjukvården.

Antalet vårdplatser är avgörande för en säker vård. År 2011 bedömdes vårdplatsbehovet i Region Skåne uppgå till cirka 100 nya platser. Så blev det inte. Istället har vårdplatserna minskat med cirka 140 platser. Vänsterpartiet kräver att antalet vårdplatser utökas för att få bort de överbeläggningar och utlokalisering av patienter som idag sker.

Krisen inom sjukvården är också en förtroendekris. Dialogen med professionerna och de fackliga organisationerna behöver förbättras för att skapa konsensusbeslut som är nödvändig för framtiden. Regionen måste också kunna ta till sig av den

kunskap som finns inom forskarsamhället kring exempelvis sammanslagningar av stora sjukhus och inte som idag fatta beslut utan riskanalyser och konsekvensbeskrivningar.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Stoppa flyttkarusellen v avdelningar och kliniker mellan sjukhusen.*
- *Utöka antalet vårdplatser*
- *Skånes universitetssjukhus ska bestå av två kompletta, välfungerande akutsjukhusenheter med självständig ledning och budgetansvar. Den högspecialiserade vården ska vara väl förankrad inom verksamheterna, fördelad mellan sjukhusen och grundad på genomgripande, forskningsbaserade analyser.*

2025 är Skånes universitetssjukhus en arbetsplats dit personal aktivt söker sig och navet i en aktiv forskningskultur.

Skånes övriga sjukhus

Grunden för sjukhusstrukturen i Skåne är den politiska uppgörelsen ”Skånsk Livskraft – vård och hälsa” från 2005. Fördelningen av verksamhetsområden och uppdrag mellan de skånska sjukhusen vilar på denna strategi. Det kan finnas behov av att se över denna uppgörelse och komma fram till en annan fördelning av verksamheterna mellan sjukhusen. Förvaltningsreformen ”Skånevård 2.0” är varken demokratisk eller politiskt förankrad. En sådan ändring måste baseras på konsekvensanalyser och handlingsplaner framtagna och diskuterade med personalen och de fackliga organisationerna. Beslutet om förändringar måste tas i demokratisk ordning.

Vänsterpartiet vill bevara alla nuvarande sjukhus i Skåne samtidigt som vi är öppna för justeringar av nuvarande uppdrag. Vi vill stoppa alla ”flyttkaruseller” som inte är demokratisk förankrade. Varje sjukhus måste ha en egen ledning som ansvarar för utvecklingen av vården, arbetsmetoder, arbetsförhållande och så vidare, inom Region Skåne samlade ramverk för sjukvården. Besluten ska fattas så nära verksamheten som möjlig.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Se över uppgörelsen ”Skånsk livskraft – vård och hälsa”*
- *Ge varje sjukhus en egen ledning med ansvar för personal och utvecklingsarbete.*
- *Bevara alla nuvarande sjukhus i Skåne.*

Primärvården

Vårdcentralerna är grunden för en bra vård till alla och basen i hälso- och sjukvårdsorganisationen. Vänsterpartiet vill att den ska vara avgiftsfri och lättillgänglig för såväl akuta och icke-akuta besök. Här ska den största delen av befolkningens hälso- och

sjukvårdsbehov, såväl fysiska som psykiska, klaras av. Primärvården ska arbeta hälsofrämjande och sjukdoms-förebyggande och vara till stöd för andra aktörer. För detta behövs ett bredare uppdrag med mer resurser och bredare kompetens. Det behövs också en tydligare rollfördelning mellan olika aktörer och en utvecklad samverkan dem emellan.

Primärvården ska vara tillgänglig för alla på lika villkor, oavsett bostadsort eller klasstillhörighet. För detta behövs ett brett samarbete mellan en rad olika personalgrupper, men också med omgivningen så som socialtjänsten eller hemsjukvården. Även verksamheter som bedriver förebyggande och hälsofrämjande arbete, som till exempel barnhälsovård ska ingå i detta samarbete. Medborgarna, särskilt de äldre, ska erbjudas regelbundna hälsokontroller.

Primärvården ska vara tillgänglig för alla, oavsett bostadsort eller klasstillhörighet. För detta behövs ett brett samarbete mellan en rad olika personalgrupper, men också med omgivningen så som socialtjänsten eller hemsjukvården. Även verksamheter som bedriver förebyggande och hälsofrämjande arbete, som till exempel barnhälsovård och företagshälsovård ska ingå i detta samarbete.

Idag, under borgerligt styre fungerar vårdcentralerna i konkurrens med privata vårdgivare, vilket innebär att utvecklingen mot att nå de patienter med mest behov blir svår att genomföra. Privata vårdcentraler etablerar sig i välmående bostadsområden och dränerar den offentliga vårdens möjligheter att ge lika vård till alla. Lagen om valfrihet måste avskaffas, vilket Vänsterpartiet arbetar för på nationell nivå.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Avkaffa Lagen om Valfrihet (LOV)*
- *Göra primärvården avgiftsfri*
- *Ersätta hyrläkarna med en offentlig läkarpool*
- *Verka för att avskaffa vinster i primärvården*

2025 har Region Skåne en offentligt driven primärvård där resursfördelningen utgår från behov istället för byråkratiska modeller.

Tandvård för alla

Dagens tandvårdssystem är utformat så att människor med friska tänder har en god tillgång, medan de med svårare besvär inte får reella möjligheter att bli hjälpta. Dessutom har tandvårdsreformen från 2008 varit prisdrivande, och alltså inte pressat utvecklingen åt det håll den borgerliga regeringen sades sig vilja: det har blivit dyrare för nästan alla patienter. Hela 75% av befolkningen får betala sin tandvård från första till sista kronan. Tandhälsan i Sverige är fortfarande en klassfråga och reformen från 2008 har inte inneburit någon utjämning. Tandvården är, precis som all annan vård i Sverige, utsatt för privatiseringar. Skåne och Stockholm är

hittills ensamma om införandet av Lagen om Valfrihet (LOV) i tandvården. Detta medför stora uppsplittringar, inte minst när det gäller barn- och ungdomsverksamheten. Under den senaste mandatperioden har tandvården bolagiserats, vilket leder till mindre insyn och förenklar en utförsäljning av enheterna.

Tänderna är en del av kroppen och ska behandlas som det. Därför är det av stor vikt att alla människor i Skåne enkelt ska kunna besöka tandläkaren. Små enheter ska inte behöva bära sig ekonomiskt, helt enkelt eftersom vi vill att människor ska kunna bo, leva och verka även på landsbygden. Om tandvården ska fungera långsiktigt krävs ett finmaskigt nät av kliniker. Ett tandläkarteam ska ha ansvaret för ett antal mindre kliniker. Detta kan kompletteras med ambulerande enheter. Utifrån ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att bevara närheten och undvika att ett tandläkarbesök ska ta en hel dag om du inte har egen bil. Närhet till folktandvård och god kollektivtrafikförsörjning dit underlättar för besök. Vänsterpartiet kräver att de nedskärningar som har skett dras tillbaka och de kliniker som under mandatperioden (2010-2014) tvingats stänga åter öppnas. Alla skåningar ska ha en hög tillgänglighet till folktandvården.

Genom ett tätare samarbete mellan de olika klinikerna kan det skapas en ny struktur som gör det möjligt att folktandvården på landsbygden inte bara finns kvar, utan dessutom blir ännu bättre.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Att åldersgränsen för fri tandvård höjs till och med 25 år.*
- *Sänka priset på regelbundna tandundersökningar.*
- *Tandvården successivt ingår i högkostnadsskyddet.*

År 2025 har Skåne en folktandvård för alla, oavsett klass och hemort, driven i offentlig regi och som en självklar del av högkostnadsskyddet.

Psykiatri

Den psykiska ohälsan ökar i Sverige. Sociala orsaker är ofta grunden till att människor mår allt sämre. Fördomar och negativa attityder gör att många tycker det är svårt att prata om sina psykiska problem, trots att så många som var fjärde människa i Sverige upplever psykisk ohälsa.

Stress är en vanlig orsak till att människor börjar må dåligt. Skånska män och kvinnor känner sig mer stressade än riksgenomsnittet och kvinnor är mer stressade än män. Förtidspensionärer, utlandsfödda och arbetslösa upplever mycket stor psykisk ohälsa och har i regel större problem med sömnlöshet än den övriga befolkningen.

Ingångarna till psykiatrien måste vara många och enkla. Vårdcentralerna har en viktig roll i att fånga

upp människor med psykisk ohälsa på ett tidigt stadium och snabbt påbörja en behandling, därför behövs en breddad kompetens inom psykiatri på vårdcentralerna. Det ska vara lika naturligt att söka hjälp vid psykiska problem som vid öroninflammation eller infektioner.

Inom psykiatrien i Skåne försvinner flera slutenvårdsplatser än inom övriga vården. De som har de svåraste psykiska sjukdomarna är oerhört utsatta människor. Det går inte att ersätta dygnet-runt-vård med öppenvård i den utsträckning som nu blivit fallet.

Människor med svår psykisk sjukdom rapporterar sämst livskvalitet av alla och dör i genomsnitt femton år för tidigt. Deras medellivslängd minskar medan övriga människors ökar.

Fler, inte färre, slutenvårdsplatser behövs. Det är vitalt för psykiskt sjuka att kontinuiteten i vården upprätthålls. Kontakterna ska vara långvariga och omorganisationerna få.

Den psykiatriska vården ska vara enkel att finna oavsett om man har milda eller tunga problem.

Psykisk ohälsa hos barn och unga ska förebyggas och behandlas i tid. Ätstörningar och självskadebeteende är yttranden av psykiska besvär som ofta uppkommer i unga år. Ungdomars psykiska besvär ska tas på största allvar och samhället måste ge allt tänkbart stöd för att hjälpa dessa människor. Vänsterpartiet vill att ungdomsmottagningarna utvecklas med bredare kompetens för ungdomar med psykiska besvär.

Med hänsyn till den enskilda patienten vill Vänsterpartiet se ett bredare spektrum av behandlingsmetoder. Idag används ofta metoder som är kostnadseffektiva och passar in i utvärderingsmallar, medan hänsyn till patienten kommer i andra hand.

Minneskliniker i Malmö och Lund måste utvecklas. De slutenvårdsplatser som under senare år har stängts av den borgerliga majoriteten leder till ökad otrygghet bland patienterna och störste belastning på familjen som till stora delar nu får ta över vården i hemmet.

Få patienter är så utsatta som de psykiskt sjuka. Kontinuiteten i psykvården är oerhört viktig. Vårdkontaktarna måste vara långvariga, omorganiseringarna få och privatiseringarna inga. Den skånska psykiatrien ska vara lätt att hitta in i, oavsett om man har milda eller tunga problem och ingen patient ska behöva känna sig ohörd.

Vänsterpartiet vill slopa det nuvarande ersättningssystemet baserat på poäng, som enligt många brukare och anställda inom psykiatrien leder till stress, sämre behandling och ett snävt synsätt på psykisk ohälsa och dess orsaker och

behandlingsformer. Vänsterpartiet menar istället att psykiatrivården ska få de resurser som behövs för att ge skåningarna bästa möjliga vård-

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Förbättra psykakuten så att den är lättillgänglig dygnet runt.*
- *Skapa bättre kontinuitet i vårdkontakten med psykiskt sjuka.*
- *Avprivatisera den öppna psykvården.*
- *Utveckla Vårdcentralerna och ungdomsmottagningarna med ökad kompetens inom psykiatri.*
- *Höja kraven på hemmen för vård och boende (HVB) och avveckla användandet av privata enheter.*
- *Utveckla kompetensen gällande behandlingen av självskadebeteende hos unga.*
- *Stödja alternativ till farmakologisk behandling och utveckla mellanvården.*
- *Stödja de skånska kommunerna gällande verksamheten med personliga ombud för personer med psykiska funktionsnedsättningar, för att uppnå full behovstäckning.*

År 2025 är klasskillnaderna inom psykisk ohälsa borta.

Missbruksvården

För att förebygga missbruk är det viktigt med en välfärdspolitik som gör att alla har rätt till ett gott liv. Men det behövs också särskilt alkoholförebyggande arbete och bra behandling av personer med olika missbruksproblem.

Alla som har problem med missbruk och beroenden ska ges möjlighet till snabba hjälpinsatser. Så är det inte idag, till stor del på grund av att det är otydligt vilket ansvar sjukvården och kommunernas socialtjänst har. Detta måste bli tydligare.

Alkohol- och narkotikamissbruk samt stor privatimport av alkohol, som innebär risk för ökad konsumtion, är andra allvarliga problem som hotar folkhälsan. Arbete, lön att leva på, inflytande på arbetsplatsen samt en hälsosam arbetsmiljö och andra sociala bestämmelsefaktorer är grundläggande för befolkningens välbefinnande.

Skåne har länge gått i fronten för en bra och progressiv missbruksvård. Sprutbyte och substitutionsbehandling är exempel på åtgärder som har hjälpt många människor med sina missbruk. Köerna till behandlingen måste kortas. Många människor får vänta länge innan de får behandling och i missbrukssammanhang kan varje dag vara livsavgörande. All missbruksvård ska ske i offentlig regi.

Trots progressiviteten saknas bilden av missbruket som en sjukdom. Missbruksvården drivs med hårda krav på patienterna. Ett exempel på detta är den nolltolerans mot återfall som används vid vissa av regionens mottagningar. Detta leder till att många människor faller utanför systemet vilket i sin tur leder till att risken för att återgå i missbruk ökar. På behandlingshemmen bör det inte finnas sidomissbruk, men vid återfall ska detta inte per definition innebära avstängning från hela rehabiliteringsprogrammet. Vänsterpartiet vill att vården ska ha en mer förlåtande syn på återfall. Missbruk är en behandlingsbar sjukdom.

För människor i denna extremt utsatta situation är det viktigt med personliga kontakter som känns trygga och ger stöd även efter avslutad behandling. Många människor som alldeles nyss blivit drogfria klarar inte alltid av att stå på egna ben. Alla människor ska ha lika rätt till mat, bostad och ett dragligt liv. Vänsterpartiet vill att Region Skåne knyter starkare band mellan kommunerna och deras socialtjänst, för att skapa en eftervård som ger människor med missbruksproblem en ärlig möjlighet att återigen känna sig delaktiga i samhället.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Ta bort nolltoleransen och avstängningarna från missbruksvården.*
- *Utöka antalet missbruksvårdsplatser.*
- *Knyta starkare band mellan region och kommuner gällande eftervård av missbrukare.*

2025 Har Region Skåne landets bästa missbruks- och eftervård.

2. Den utvecklade arbetsplatsen: Fler och säkrare jobb

Målet för Region Skånes personalpolitik måste vara en välmående och välutbildad personal. Genom att gå före och visa vägen kan Region Skåne vara en progressiv kraft för arbetare i hela regionen. Regionen och kommunerna måste sätta press på den privata sektorn så att man i den tar ett större ansvar för såväl människor som miljö.

Det feministiska perspektivet är en förutsättning för att en arbetsplats ska vara riktigt bra; de flesta av regionens anställda är kvinnor. Det är också dem som drabbas hårdast av nedskärningarna. De anställdas arbeten måste värdesättas högre, det gäller inte minst vårdrörken, till vilka regionen får allt svårare att rekrytera personal.

Förbättra villkoren för de anställda

Den offentliga sektorn i Skåne är arbetsplatser med tusentals anställda. För att livsviktiga verksamheter ska fungera, är det en förutsättning att dessa människor trivs med sitt jobb. Personalen måste värdesättas högt och få tillgång till såväl vidareutbildning som rättvisa och jämställda löner.

Idag är situationen hos de anställda i Region Skåne mycket ansträngd. På grund av ständiga nedskärningar, omstruktureringar och privatiseringar råder det kaos på vissa av regionens arbetsplatser. Men så behöver det inte vara. De kommande fyra åren vill vi anställa fler inom Region Skåne, människor behövs i såväl sjukvården som kollektivtrafiken. Vi vill också utreda möjligheterna att anställa fler människor med funktionsnedsättning och människor med kunskap i andra språk. Region Skåne behöver människor med olika kompetens och bakgrund.

Sverige har idag en misslyckad arbetsmarknadspolitik och vi lider av massarbetslöshet. Skåne har dessutom en väsentligt högre arbetslöshet än övriga landet med över tjugo procent arbetslöshet hos våra unga. Regionens gemensamma mål ska vara full sysselsättning. Till det målet är vägen lång. Många olika reformer och åtgärder måste genomföras för att vi ska nå dit, men i Region Skåne kan vi gå före och visa vägen.

Nya, hållbara jobb kommer att behövas för att nå fram till det hållbara samhället.

Vänsterpartiet vill höja ingångslönerna och slopa karensdagen. En trygg anställning är en förutsättning för att göra ett bra arbete. Region Skånes anställda ska därför vara tillsvidareanställda med en heltidstjänst i botten, där deltid ska finnas som möjlighet.

Vänsterpartiet vill att samtliga offentligt anställda ska få en arbetstids-förkortning med bibehållen lön. Förkortningen av arbetstiden kan ske successivt men

ska år 2025 vara trettio timmar i veckan eller sex timmar om dagen.

Men arbetet ska också kännas meningsfullt och vara utvecklande. Det ska präglas av jämlikhet, jämställdhet och arbetsplatsdemokrati.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Att Region Skånes anställda blir fler, så att alla kan känna sig trygga på sitt jobb.
- Inleda försök med arbetstidsförkortning för regionens anställda.

År 2025 ska arbetstiden vara trettio timmar i veckan eller sex timmar om dagen efter att försök med olika former för arbetstidsförkortning har genomförts och utvärderats.

Fler händer ger bättre arbetsmiljö

Rapporter om missförhållanden i vården är många. Patienter har avlidit på grund av vård- och platsbrist, medan återkommande nedskärningar med anställningsstopp, överbeläggning och nya flyttkaruseller i ett allt mer hektiskt tempo kört slut på sjukvårdens personal.

Hög arbetsbelastning med stress, fler tunga lyft och systematisk övertid förstör arbetsmiljön, och antalet sjukskrivningar, fysisk och psykisk stress och arbetsskador bland de anställda har ökat. Men regionen som arbetsgivare har struntat i att flera riskbedömningar från fackens arbetsmiljöombud signalerat att en hård arbetsbelastning tär på folk och krävt åtgärder.

Det ha lett till en omöjlig situation överlag och till en periodvis direkt omänsklig arbetssituation på vissa avdelningar på sjukhusen, då Arbetsmiljöverket tvingats ingripa och kräva omedelbara åtgärder.

Orsaken till krisen i den skånska sjukvården är politisk! Och problemen kommer att fortsätta så länge Regionen har en politisk ledning som inte satsar mer resurser på vården med fler anställda och fler vårdplatser. Det är det som krävs – mer personal, fler platser – för att få ned den höga arbetsbelastningen och garantera en bra arbetsmiljö.

Under de kommande fyra åren kommer vill Vänsterpartiet:

- satsa mer resurser på mer personal och fler vårdplatser.
- ta ett starkt arbetsgivaransvar för den fysiska och psykiska arbetsmiljön, allt enligt arbetsmiljölagens föreskrifter, med arbetsro från nedskärning och omorganisering

- *samarbeta med facken om konsekvensbeskrivning vid förändringar*
- *satsa mer på förebyggande åtgärder för att stärka ett friskt arbetsliv med stort utrymme för personalen fackkunskap och etiska överväganden*

Full sysselsättning i Skåne

Arbete är ett verktyg för att åstadkomma en hållbar tillvaro - inte nödvändigtvis varor och tillväxt, men arbetet ska också kännas meningsfullt. Det finaste vi kan skapa är ett jämställt och solidariskt samhälle. För att komma dit behövs en omfattande kollektiv insats från alla håll. Sociala och ekologiska investeringar måste få större utrymme och många jobb i omställningen till ett långsiktigt hållbart samhälle behövs.

Även om produktiviteten i vårt samhälle hela tiden ökar, minskar inte klyftorna mellan klasserna. Snarare tvärtom, de senaste åren har glappet mellan de rikaste och de fattigaste i samhället vuxit. Trots överflödssamhället har många skåningar knappa resurser. Pensionärer och ungdomar är grupper som drabbas hårt, men allra värst drabbade är de arbetslösa. Människor som står utan sysselsättning känner sig inte bara överflödiga i samhället, de upplever dessutom stress över sin ekonomiska situation - om man har barn är läget alarmerande. De ökade klassklyftorna blir också allt tydligare mellan Skånes kommuner. Istället för en rundare region, med en befolkning som fritt rör sig över kommungränserna, riskerar vi att få en region som dras isär, med reservat för rika och fattiga. Dessa typer av reservat finns redan, och om krafttag inte görs kommer de bli allt fler och ta allt tydligare former. Med en mer rättvis och jämlikt inriktad arbetsmarknad kan vi skapa ett Skåne utan klyftor.

Vi vill se till att nya jobb skapas i både den privata och offentliga sektorn. I den offentliga sektorn handlar det inte minst om jobb inom sjukvården där många arbetstillfällen försvunnit under de senaste årens nedskärningar. Denna återgång till ett gammalt system med mindre pengar till offentliga verksamheter, innebär sämre service men också sämre arbetsvillkor för de anställda. Skåne ska gå i främsta ledet och skapa ett nytt solidariskt samhälle med fler anställda och bättre villkor för de anställda. Att återigen satsa på den offentliga sektorn och nyanställa människor där de behövs är en viktig prioritering för skapandet av en hållbar region.

Utbildning

Utbildningen är ett av de områden där vi idag ser stora brister och ett enormt behov av förändring. Skåne ska visa vägen och erbjuda alla invånare, oavsett klass- eller etniskbakgrund en möjlighet till självförverkligande. Region Skåne ska verka för att alla de människor som har utomnordisk examen ges möjlighet att anpassa sin utbildning till det svenska systemet och kunna erbjudas arbete på den

utbildningsnivå man besitter. Tillsammans ska kommunerna också se till att yrkesutbildningarna får de resurser de behöver samt undersöka möjligheten att skapa sammanhållna regionala utbildningscentra med syfte att ytterligare höja kvaliteten på samtliga yrkesutbildningar.

Offentligt anställda

Bemanningsföretag, vars enda affärsidé är att hyra ut andra människors tid, ska i framtiden inte anlitas av Region Skåne. Bemanningsföretagen spränger isär arbetsplatsen och gör det omöjligt för de anställda att känna sammanhållning. Istället ska personalpooler inom verksamheterna byggas upp. I Malmö finns exempel på koncept som innebär trygga och fasta anställningar för personer inom vården. Sådana system ska utvecklas och överföras på andra stadsdelar, kommuner och verksamheter i Skåne.

Vänsterpartiet i riksdagen jobbar med att ändra lagen för att få bort bemanningsföretagen som företagsform. När vi i riksdagen vinner gehör för våra krav blir det lättare att driva frågan även för oss i Skåne.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Upphöra med att anlita bemanningsföretag och konsulter i Region Skånes verksamheter.*
- *Se till att antalet anställda räcker till en god och värdig vård och ta tillvara både formell och informell kunskap inom verksamheterna.*
- *Ge yrkesinriktade utbildningar höjd status och erbjuda kompletterade kurser för högskolekompetens.*

År 2025 råder full sysselsättning i Skåne och ungdomsarbetslösheten är avskaffad. Människor med utomnordisk examen kan anpassa sin utbildning till det svenska systemet och erbjudas arbete på den utbildningsnivå man besitter.

Skapa nya hållbara jobb

Vänsterpartiet vill göra stora satsningar och investeringar inom omställnings-arbete och klimatanpassning av byggnader, där Region Skåne ska fungera som en motor och inspirationskälla för kommunerna. Ett av de större projekten som vi vill sätta är det klimatupprustningsprogram som innebär att minst 8000 skånska hyreslägenheter ska få högre boendestandard och lägre energianvändning, vilket i sin tur leder till lägre utsläpp. Detta ska inte påverka hyrorna för de enskilda hyresgästerna eftersom det rör sig om en långsiktig och nödvändig investering. De kommunala bostadsbolagen ska istället för vinstkrav drivas av byggandet av ett hållbart bostadsbestånd med nöjda och involverade hyresgäster. Även småhus måste klimatupprustas, vilket förhoppningsvis kommer att påskyndas genom ett nytt energieffektiviseringsbidrag från staten. Satsningarna kommer att innebära många nya arbetstillfällen i hela Skåne.

Arbeten på landsbygden

En betydande del av Skåne är landsbygd. En hel del av de framtida arbetena finns inom den gröna näringen. Ökad användning av bioenergi och förädling av skogsråvaran samt ekoturism och attraktiva boendemiljöer ger förutsättningar för inflyttning och utveckling av landsbygden. Det finns en stor potential inom småskaliga jordbruk i Skåne. Genom att göra upphandlingarna från region och kommuner miljöanpassade kan vi gynna våra lokala matproducenter. Kurser i ekologisk odling ska erbjudas våra lantbrukare, det råder en utbredd missuppfattning om att skörden kan bli mindre om man inte använder konstgödsel, men studier visar att så inte alls är fallet.

Biogasproduktionen i Skåne ska öka och det ska bli lättare för mindre jordbruk att lämna sitt avfall till rötning. Region Skåne ska uppmana riksdagen att ta fram strategier för att underlätta efterkonvertering av bensindrivna personbilar till gasbilar. Detta kommer att öka efterfrågan på gas, vilket kräver en ökad produktion av biogas från lantbruksavfall. Biogas är ett mycket miljövänligt alternativ till bensin förutsatt att den produceras av avfall och inte får för långa transporter. I "Skånes färdplan för biogas" finns många goda idéer om hur biogasproduktionen i regionen ska öka. Nu är det hög tid att gå från ord till handling och påskynda processen. Detta kommer leda till en del nya arbetstillfällen och inte minst en ökad möjlighet att som småskalig jordbrukare ekonomiskt livnära sig på sin gård.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Driva på biogasarbetet.*
- *Ingå samarbetsavtal med kommunerna för att klimatanpassa bostäder.*
- *Öka kunskapen om ekologisk odling i livsmedelsnäringen*
- *Öka andelen ekologisk, rättvisemärkt och närproducerad mat inom regionens verksamheter.*
- *Se en övergripande förändring till ett hållbart samhälle med en bred folkbildning.*
- *Sjukhusmaten ska tillagas i egna kök.*

År 2025 går Skåne i främsta ledet för att skapa ett nytt solidariskt ekologiskt hållbart samhälle med fler anställda och bättre villkor för de anställda. Satsningar så kallade "gröna jobb" och på den offentliga sektorn är en viktig prioritering för skapandet av en hållbar region.

Minska löneskillnaderna

Löneskillnaderna i Skåne ska generellt sett minska. En viktig del i detta arbete är att minska skillnaderna mellan traditionellt manliga kontra kvinnliga yrken. Idag har mansdominerade yrken högre lön än kvinnligt dominerande, även när man tar hänsyn till utbildningskrav. Utbildning måste löna sig även inom kvinnodominerade yrken. Lönepolitiken är en viktig

del i vårt jämställdhetsarbete och ett särskilt fokus måste sättas på de lågavlönade yrkesgrupperna. Högre löner till de lägst avlönade och ingen löneskillnad mellan män och kvinnor måste ha högsta prioritet. Region Skåne är idag sämst på jämställda löner om man jämför med andra regioner eller landsting.

Den privata sektorn har ett stort ansvar för sin roll som arbetsgivare. Arbetsgivarna måste ta ansvar och göra rätt. Detta sker inte per automatik, helt enkelt för att man inte kan tjäna några snabba pengar på att göra så. Men näringslivet i Skåne ska ta ett socialt ansvar och genom att låta den offentliga sektorn gå före kan vi sätta press på näringslivet.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet för utvecklande och meningsfulla arbeten

- *Att alla löneskillnader mellan män och kvinnor utraderas*
- *Att lägslönerna inom Region Skåne höjs, ingen ska tjäna under 25 000 kronor per månad*

Jämlikhet och jämställdhet på arbetsplatsen

Skåne är den del av Sverige där rasistiska partier och främlingsfientliga idéer har starkast fäste. Rasisterna bygger sina argument på lögn, villfarelser och skrämselfpropaganda. Detta är något som Region Skåne som arbetsgivare aktivt måste arbeta mot. Genom utbildning och utbyte av erfarenheter mellan kulturer kan vi vända trenden så att vår region blir fri från fördomar, förknippad med ord som "solidaritet" och "medmänsklighet". Vänsterpartiet vill att samtliga anställda ska genomgå en likabehandlingsutbildning för att motverka och motbevisa rasisternas argument.

Samtliga av Skånes arbetsplatser ska präglas av mångfald och jämställdhet. Begreppet mångfald har en vid mening utifrån diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning samt ålder. Mångkulturell och språklig kompetens är av värde för att servicen ska kunna motsvara medborgarnas behov. Både privata och offentliga arbetsgivare ska ta ett större socialt och etiskt ansvar för att underlätta för anställda med funktionsnedsättning, motverka diskriminering, ta vara på kompetensen i den etniska mångfalden och skapa öppningar till ett arbete som riktar sig till alla individer i arbetsstyrkan.

Alla tecken på trakasserier på grund av kön, etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning ska omedelbart uppmärksammas och åtgärdas.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- Att Region Skåne utökar möjligheten att anställa personer med funktionsnedsättning
- Att kunskap i andra språk och kulturer värderas högre än idag.
- Att genomföra en likabehandlingsutbildning för all personal
- Att andelen personal med annan bakgrund än svensk ökar, så att den minst motsvarar andelen av regionens befolkning.

År 2025 präglas samtliga av Skånes arbetsplatser av mångfald och jämställdhet och privata såväl som offentliga arbetsgivare tar ett stort socialt och etiskt ansvar för att underlätta för anställda med funktionsnedsättning, motverka diskriminering och ta vara på kompetensen i den etniska mångfalden.

Arbetsplatsdemokrati

En välfungerande arbetsplatsdemokrati kan bara garanteras av dem som utför arbetet. Som arbetsgivare ska Region Skåne visa stor respekt för de anställdas erfarenheter och ge dem möjligheter till faktiskt inflytande på det arbete de utför. Arbetsplatsdemokratin måste utvecklas och fackliga rättigheter respekteras. Starka fackförbund är viktiga för de anställda och därigenom viktigt för Vänsterpartiet. Facklig samverkan ska vara en självklar del av allt utvecklingsarbete. Idag finns stora skillnader mellan vad som borde göras och vad som faktiskt genomförs i verkligheten gällande samverkan mellan Region Skåne som arbetsgivare och de fackliga organisationerna.

De anställda i region och kommuner ska i framtiden uppmanas till att bidra med kritik och idéer som leder till utveckling av verksamheten. Kommunerna och Region Skåne ska utveckla fler metoder för inflytande på arbetsplatsen. Det är dessutom viktigt att alla de anställda är informerade om och kan använda sin lagstadgade meddelarfrihet om man upplever att saker inte fungerar i verksamheten. Så är det tyvärr inte idag.

Alla anställda ska ha rätt till arbete på heltid eller önskad tjänstgöringsgrad utifrån verksamhetens behov, vilket ska framgå redan i utannonseringen av lediga tjänster.

Fortsatt minskad sjukfrånvaro är en viktig del för att nå ett hållbart arbetsliv, men det är viktigt att det är ohälsan som minskar och inte sjukfrånvaron i sig. När man är sjuk ska man givetvis ha både rätt och råd att vara hemma och tillfriskna i lugn och ro. Region Skåne ska därför skapa förutsättningar och möjligheter för att utveckla arbetet med förebyggande friskvård, rehabilitering, och att förebygga hälsa och stresshantering. Vänsterpartiet vill också att karensdagen betalas av Region Skåne, för att undvika att anställda går till arbetet trots att de känner sig sjuka. För att detta ska kunna bli verklighet behövs en lagändring som vårt parti arbetar för i riksdagen.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- Att karensdagen för de anställda finansieras av Region Skåne så fort det är lagtekniskt möjligt.
- Att alla Region Skånes anställda ges rätt till heltid med möjlighet till deltid.

År 2025 har alla anställda ska ha rätt till arbete på heltid eller önskad tjänstgöringsgrad utifrån verksamhetens behov, kraftfulla insatser genomförs för att motverka ohälsan, en storskalig utveckling av arbetsplatsdemokratin pågår och fackliga rättigheter, kritiskt tänkande och meddelarfriheten respekteras som en självklar del av allt utvecklingsarbete.

Kollektivtrafikpersonalen

Kollektivtrafiken i Skåne körs idag av en handfull multinationella företag. När de stora drakarna inte blir nöjda med sin vinst bryter de avtalet och Skånetrafiken hamnar i ett desperat läge, vilket inte minst drabbar de anställda. Veolia transport är ett multinationellt företag som 2010 gick med 52,3 miljarder kronor i vinst. Under 2012 sade de upp cirka sjuttio tågvärdar på Öresundstågen. Veolia lägger skulden på Skånetrafiken och deras beslut om att skära ner antalet tågvärdar från en per tågsätt till en per tåg, oavsett hur många sammankopplade sätt det har.

Så ser samhället ut när allt handlar om pengar och vinster. Varslen visar hur komplext hela det borgerliga systemet är. Borgerliga politiker som hela tiden skär ner i verksamheterna överlåter ansvaret och uppsägningarna till ett företag. Företaget vill absolut inte skriva ner sin vinst och säger därför upp personal för att hålla vinsten på samma svindlande höga nivå. Skattepengarna går till multinationella företag med miljardvinster och de anställda blir uppsagda, samtidigt som politikerna har ryggen fri. Demokratin är helt satt ur spel. För att få ett slut på detta sjuka sätt att bedriva samhällsnyttig verksamhet krävs en annan politik.

2012 gick Arbetsmiljöverket ut med ett förbud mot ensamma tågvärdar på Öresundstågen, eftersom man ansåg att otryggheten hos de anställda var för stor om man tvingades arbeta ensam. Även om Arbetsmiljöverket nu har hävt sitt förbud innebär det självklart inte att alla tågvärdars trygghet helt plötsligt är säkrad. Istället för att hitta lösningar på problemen och anställa mer personal på tågen har den borgerliga majoriteten valt att kalla in vaktbolag. Det multinationella säkerhetsföretaget G4S går numera runt på tågen för att kontrollera biljetter, ett vaktbolag som har mycket dåligt rykte bland annat för sin medverkan på ockuperad mark i Palestina och i fångelser där även barn är frihetsberövade. Vänsterpartiet vill att alla anställda i regionens verksamheter ska vara trygga på och i sina arbeten, vi vill se fler anställda tågvärdar än vakter. Tågvärdarna

kan då både sköta servicen och säkerheten ombord på tågen.

Skånetrafiken äger redan idag en del av sina bussar, medan tågen är leasade. Det enda man inte sköter är driften. Alla anställda på bussar och tåg har en annan arbetsgivare än Region Skåne. Detta leder till osäkra arbetsvillkor och en minskad demokrati. Därför vill Vänsterpartiet återta trafiken i offentlig regi så att Region Skåne ansvarar för hela kollektivtrafiken, inklusive personalen, tidtabellerna och fordonen, i Skåne.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet

- *Anställa fler tågvärdar istället för de nu inhyrda vakterna.*
- *Alla tåg ska ha minst två tågvärdar.*
- *Ta tillbaka kollektivtrafiken i offentlig regi.*

År 2025 är bemanningsföretagen avskaffade och all personal i regionen är offentligt anställda.

Sjukvårdspersonalen

Arbetet inom vården är inte ett jobb i en fabrik, man kan inte utföra det mekaniskt och uträknat. Därför kan man inte heller tillämpa strategier som är uppfunna i industrin. Jakten på effektivitet och pengar har gått för långt. Vi måste stanna upp och fråga vem samhället är till för. Regeringen driver igenom enorma skattesänkningar för de rika samtidigt som deras partikamrater genomför nedskärningar i sjukvården. Deras ideologi är enkel: individens särintresse framför solidaritet. Vi är trötta på ekonomiseringen av allt och alla, vi vill att samhället ska vara till för människorna och inte för ekonomin.

Ett tydligt exempel på politiska skiljelinjer är Kvinnokliniken i Malmö. Varje år föds drygt 15 000 barn i Skåne. Regionens politiker har ett ytterst ansvarsfullt uppdrag i att se till att barn och mödrar blir väl omhändertagna före, under och efter förlossningen. Vänsterpartiet ser med stor oro på de problem som nu radas upp på Skånes Universitetssjukhus, men kanske är ändå problemen på kvinnokliniken de mest alarmerande. Hit kommer kvinnor från alla samhällsklasser, med alla etniska bakgrunder och med all tänkbar utbildningsnivå. På kvinnokliniken ska alla vara lika. Det är en av grundbultarna i vårt samhälle. Här föds våra kommande generationer och självklart ska alla som föds få samma möjligheter till god vård. Att alla kvinnor har rätt att känna sig säkra när de ska föda barn borde vara lika självklart som allmän rösträtt. Vänsterpartiet har mycket svårt att förstå hur den borgerliga majoriteten överhuvudtaget kan komma på tanken att skära ner på resurserna i denna så fundamentalt viktiga del av vården.

Med en kvinnoklinik som under lång tid har varit misskött och som är i behov av en stor personalförstärkning och en akutsjukvård som under

lång tid har varit i krist, med anmälningar som läggs på hög hos IVO, inspektionen för vård och omsorg, kräver vi att trenden vänds och att de anställda inom sjukvården får rejäla förbättringar i sin arbetssituation.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Att möjligheterna till vidareutbildning och specialisering hos regionens anställda ökar.*
- *Anställa fler sjukvårdspersonal i den skånska sjukvården för att på så sätt höja kvaliteten och tillgängligheten.*

År 2025 är bemanningsföretagen avskaffade och all personal i regionen är offentligt anställda.

3. Fossilfritt Skåne med avgiftsfri kollektivtrafik

Trafikfrågorna är centrala i regionplaneringen, så även i planerandet av ett hållbart Skåne. Med en offensiv politik inom dessa frågor kan vi förändra mycket. Kollektivtrafiken ska finnas tillgänglig för såväl vardaglig pendling som resor med fritidsändamål. Biljettpriset i kollektivtrafiken måste sänkas och på sikt ska kollektivtrafiken vara avgiftsfri. Bilen kommer fortfarande att behövas som ett komplement till kollektivtrafiken, men då endast i glesbebyggda områden. De bilar som behövs ska drivas av fossilfria bränslen. Efterkonvertering av bensinbilar till biogasbilar kan, med stöd från regeringen utgöra en grön fordonsflotta för glesbygden.

Kollektivtrafiken är avgörande för att personer som bor i Skåne ska kunna resa mellan och inom städer, framförallt för de som inte har tillgång till bil eller på sträckor då det är för långt att cykla.

Vägarna i Skåne utgör ett finmaskigt nät som är viktigt för framkomligheten i regionen, om det råder det inga tvivel. Men att ständigt utvidga vägnätet är inte rätt väg att gå. Vägarna ska finnas som ett komplement till järnvägarna, och trafikeras av bussar, bilar, cyklar och gående. Att bara bygga ut vägnätet för privatbilismen kommer enbart att höja pendlingen med dessa fordon, vilket inte är en del av den hållbara utveckling Skåne ska kämpa för.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Påskynda utbyggnaden av spårtrafiken, för såväl gods-, pendel- och spårvägstrafik
- Satsa ytterligare resurser på utbyggnaden av biogasmackar samt skapa förutsättningar för lokala biogasproducenter
- Införa trängselavgifter för privatbilism, inkomsterna från dessa ska gå till kollektivtrafiksatsningar.

År 2025 är det möjligt för alla Skåningar att resa fossilfritt utan egen bil.

Taxor och avgifter

Skånetrafikens biljettsystem är krångligt, dessutom har kollektivtrafik-resenärerna fått utstå flera avgiftshöjningar under den senaste mandatperioden. På sikt vill Vänsterpartiet finansiera kollektivtrafiken med skatter och göra den avgiftsfri.

Idag är det praktiskt taget omöjligt för en person som besöker Skåne att förstå sig på biljettsystemet, som till och med är komplicerat för människor som använder sig av kollektivtrafiken ofta. Det krävs ett ordentligt omtag i hur systemet är uppbyggt så att fler ska känna sig säkra på att få rätt biljett i tid. Vänsterpartiet vill se över så väl det komplicerade biljettsystemet som de snåriga zonindelningarna i Skånetrafiken. Med

enklare sms-biljettfunktioner, snabbar och bättre påfyllningsmöjligheter av jojo-kort och nya möjligheter för biljettköp av sällanresor vill vi säkerställa att alla människor som vill åka kollektivt i vår region känner sig trygga. Engångskostnaden för att få ett nytt Jojo-kort ska avskaffas omgående.

Taxan över Öresundsbron är på tok för hög, ett månadskort som gäller över bron kostar idag en mindre förmögenhet. Även Skånekortet är orimligt dyrt jämfört med andra storstäder. Vänsterpartiet vill sänka samtliga avgifter och införa ett billigt kort som gäller i hela Skåne, över bron och fram till Köpenhamn. Detta kort kommer innebära ett ökat resande för Skånetrafiken, men framförallt större frihet för alla de skåningar som inte har bil. Integrationen mellan Skåne och Danmark går trögt, men med ett billigt månadskort som gäller hela vägen till Köpenhamn kommer den att få ny fart. Det gynnar alla.

Flera av Skånes kommuner har valt att införa avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer, en vanlig ålder har varit 75 år. I dessa fall har kommunerna själva betalat för att äldre ska kunna åka avgiftsfritt, eftersom man har sett stora vinster med detta. Vänsterpartiet vill att alla som fyllt 65 år ska få åka avgiftsfritt med Skånetrafikens bussar och tåg i hela regionen.

Försök med avgiftsfri kollektivtrafik har genomförts i en rad kommuner i Sverige de senaste tjugo åren. Försöken har visat att antalet kollektivtrafikresenärer ökar kraftigt och att antalet bilister minskar. De flesta involverade verkar ställa sig positivt till försöken som dessutom i flera fall har visat sig vara rent samhällsekonomiskt lönsamma. Detta beror på att de bussar som förut körde halvtomma exempelvis med skolbarn till skolan nu ersatts av linjebussar som alla kan åka med, färre tomma säten ger större samhällsekonomisk nytta. Även Skåne ska bli en region med avgiftsfri kollektivtrafik. Fördelarna är många, dels ur ett hållbarhetsperspektiv, men också för ett jämställdhetsperspektiv. Kollektivtrafiken ska vara till för alla, precis som skola vård och omsorg, och då ska den vara avgiftsfri. Enskilda avgifter, till exempel biljettpriser, slår alltid snett eftersom människor måste betala lika stora avgifter oberoende av hur mycket pengar de tjänar. En avgiftsfri kollektivtrafik och större skattefinansiering av trafiken kommer att innebära att kostnaden blir mindre för de som tjänar lite och högre för de som tjänar mycket, då de betalar mer i skatt.

Enklare och billigare att resa med kollektivtrafiken

Vänsterpartiet har under mandatperioden motionerat om avgiftsfria resor för personer med barnvagnar, gratis cykel på tåget och förbättrat sommarkort. I bland annat Stockholm är det redan avgiftsfritt att resa med buss om man har med sig en barnvagn, detta för att minska det krångel och obehag som kan uppstå när

föräldrar måste lämna sitt barn i vagnen och gå fram till föraren för att lösa en biljett. Att gratis kunna ta med sin cykel på tågen skulle underlätta för pendlare att göra hela resan utan bil genom att kunna cykla hemifrån till tåget och sedan avsluta sin resa med cykel till exempelvis studier eller arbete. Även många fritidsresor börjar och slutar med en cykeltur, och att slippa lösa biljett för cykeln skulle underlätta för dessa resenärer. Att kunna ta med sig cykel på regionbussarna är idag onödigt krångligt, då man som resenär aldrig kan vara säker på om detta är möjligt på just den avgång man har planerat att ta. Cykelställ på samtliga regionbussar är en enkel åtgärd som skulle underlätta för dessa resenärer.

Vänsterpartiets motioner om att kunna åka med barnvagn avgiftsfritt och att kunna ta med sig cykeln utan extra avgift har blivit avslagna av den blågröna majoriteten. En av anledningarna till avslaget var att förslaget skulle vara för populärt, vilket är ett märkligt argument.

Sommarkortet behöver förbättras. Kortets giltighetstid tar slut bara några dagar innan en av regionens största publikmagneter, Malmöfestivalen, drar igång. Att förlänga sommarkortet så att det gäller även under Malmöfestivalen skulle ge möjlighet för fler medborgare med knappa resurser att ta sig till festivalen, men också vara en morot för bilister att välja tåg och buss framför bilen. Även antalet resenärer per kort kan förbättras.

Familjekonstellationerna ser inte alltid likadana ut. Och även kärnfamiljen delas ibland upp, exempelvis med semester på olika veckor. Att låta tre barn åka med en vuxen på ett sommarkort skulle ytterligare öka möjligheten för människor att ta sig runt i vår region med kollektiva färdmedel under sommaren.

Färdtjänsten måste utvecklas och fungera lika bra i hela regionen. En resenär som inte har möjlighet att använda den vanliga kollektivtrafiken ska på ett enkelt och smidigt sätt kunna planera och genomföra sin resa. Vänsterpartiet vill att färdtjänsten återgår i kommunal regi.

Sjuktransporterna i regionen fungerar dåligt. Systemet sköts av vinstdrivande företag som anställer personal helt utan lokalkännedom, vilket leder till att man baserar resornas upplägg på rationella uträkningar utan att ta hänsyn till patienternas ålder och hälsotillstånd. Vänsterpartiet anser att det bör införas en regional ledningscentral med säte i Skåne som tar hänsyn till patienternas status och inte räknar insparade kilometer.

De ungdomar som reser med kollektivtrafiken till och från skolan ska få möjlighet att resa med Skånetrafiken under hela dygnet utan extra kostnad. Studenter vid Skånes olika eftergymnasiala utbildningar ska erbjudas generösa studentrabatter för alla månadskort, oavsett antal zoner eller sträcka. Idag ges studentrabatt bara för kort över fyra zoner, vilket begränsar rabattens giltighet.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Sänka biljettpriserna genom att successivt öka den skattefinansierad andelen.
- Avskaffa engångsavgiften för Jojo-kortet.
- Införa avgiftsfri kollektivtrafik för alla under 26 år och alla över 65 år.
- Ta tillbaka trafiken i egen regi när avtalen löper ut
- Förbättra sommarkortet
- Förändra Skånetrafikens komplicerade zonindelning
- Pressa på regeringen att minska broavgiften för tåg
- Införa en regional ledningscentral för sjukresor.

År 2025 kan alla skåningarna resa avgiftsfritt och miljövänligt med tåg, buss eller cykel till såväl arbete och studier som fritid och service.

Jämlikhet och Jämställdhet i kollektivtrafiken

Det patriarkala klassamhället har länge utformat samhället. Planeringen av såväl kollektivtrafik som arbetsplatser och bostäder är gjord utifrån ett traditionellt manligt perspektiv, könsrelationerna har således byggts in i den bebyggda miljön. Ett tydligt exempel är resemonster. Kollektivtrafiken är ofta utformad så att man kan ta sig från sitt boende till sitt arbete och sedan hem igen, på vissa bestämda tider. Kvinnor har ofta kortare resor till sina arbeten än män, men trots detta har kvinnor längre restid, eftersom de oftare åker kollektivt och i högre utsträckning exempelvis hämtar barnen på dagis. Ett annat skäl till detta är att arbetsplatser med traditionellt sett många kvinnor har sämre infrastrukturplanering.

På Öresundstågen finns idag förstaklasskupéer, avsedda för personer som har råd att betala mer pengar för att säkerställa sig en sittplats. Ofta står dessa platser tomma även när resten av tåget är fullsatt. Det är ett gammalmodigt system som skiljer på folk och folk och inte hör hemma i en modern kollektivtrafik. Vänsterpartiet vill göra om dessa utrymmen till så kallade "tysta kupéer" i vilka man kan sitta och arbeta, läsa eller koppla av på väg till sitt resmål.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Göra om förstaklassplatserna till tysta kupéer.
- Tillsätta en utredning om vad som kan och bör göras för att förkorta restiden för de människor som idag arbetar inom traditionellt kvinnliga yrken.

År 2025 ska infrastrukturen fungera lika bra oavsett vilken yrkeskategori man tillhör.

Utbyggnad av järnvägen

I början av förra seklet byggdes järnvägen ut i Sverige och Skåne. Ett finmaskigt nät av järnvägar drogs genom regionen och skapade goda transportmöjligheter mellan orterna. Bilismens frammarsch konkurrerade delvis ut järnvägen, men när Skåne i framtiden ska bli klimatneutralt måste bilismen minska, en mängd olika rapporter och kunskap finns att tillgå, och nu krävs det skarpa beslut för att få till stånd den omställning som krävs. På flera sträckor ligger järnvägen i träda, en del av dessa linjesträckningar kan renoveras, elektrificeras och återigen tas i bruk. De kommande åren ska en omfattande inventering av Skånes järnvägsnät ske så att en upprustning kan komma igång. Detta är ett viktigt led i strävan mot ett fossilfritt Skåne.

Det finns stora möjligheter att bygga ut och förbättra det befintliga järnvägsnätet. Satsningen på Pågatåg Nordost är ett gott exempel på detta. I framtiden ska nya järnvägssatsningar ske, framförallt på Söderåsbanan, Malmö - Dalby - Simrishamn (den så kallade Simrishamnsbanan) och Malmö – Hörby - Kristianstad (den så kallade ”Diagonalen”) tåg tunnel mellan Helsingborg och Helsingör, och Ystad – Gärsnäs – Kristianstad (den så kallade Österlenbanan). Detta stärker kollektivtrafiken gentemot privatbilismen i konkurrensen om pendlarna. ”Diagonalen” kan dessutom innebära en avlastning från den idag mycket hårt trafikerade södra stambanan, exempelvis genom att låta Öresundståg mot Karlskrona samt gods mot Blekinge köras denna sträcka. Byggnationen av spårväg i Lund, Malmö och Helsingborg, som innebär en hållbar kollektivtrafik i städerna, ska snarast påbörjas.

Godstrafiken i och genom Skåne sker idag i alltför stor omfattning med långtradare. Det är naturligtvis inte hållbart. Ett godståg lastar lika mycket som trettio långtradare. Järnvägarna för godstransporter måste byggas ut. En sådan utbyggnad kan exempelvis ske med ett yttre spår mellan Malmö och Lund. En sådan lösning skulle kunna innebära att godstrafiken dras direkt till Malmös hamn utan att passera staden. Skåne agerar idag transitregion för många långtradartransporter. Genom att ta ut avgifter för dessa i form av kilometerskatt kan bättre miljöalternativ delfinansieras.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Prioritera och påskynda utbyggnaden av spåbunden trafik.*
- *Utreda hur en kilometerskatt för lastbilar kan se ut.*

År 2025 är fördubblingsmålet för kollektivtrafiken uppnått och vi har gått vidare mot nya mål, dessutom färdas nu en mycket stor del av godset som passerar genom regionen på järnväg.

4. Hållbar samhällsplanering

Kapitalismen strävar efter att producera så mycket som möjligt till en så liten kostnad som möjligt, vilket blir genomförbart med hjälp av den billiga, fossila energin. Men om det fossila bränslet plötsligt blir dyrt och tillväxten avtar blir människor arbetslösa, vilket leder till lägre köpkraft samtidigt som samhällsekonomin drabbas av lägreskatteintäkter och högre utgifter. Detta skapar en nedåtgående spiral i form av en ekonomisk kris.

Konsumtionssamhället förutsätter kapitalismen och kapitalismen förutsätter konsumtionssamhället. Men människan behöver varken det ena eller det andra. Ojämligheten driver konsumtionen som till stor del beror på att människor vill tävla i vem som har högst levnadsstandard och status.

Många är idag överrens om att oljeproduktionstoppen, det vill säga det året då råoljeproduktionen var som högst, inträffade någon gång runt 2006. Sedan dess har produktionen av olja stått stilla (på samma höga nivå). Detta betyder att priserna aldrig kommer att bli lägre igen, oljepriserna kommer bara att stiga, i vilken takt är ännu svårt att sja om. Viss forskning tyder också på att antalet bilar per capita, peak-car har nåtts, studier ibland annat Lund och Malmö visar att antalet bilar nu slutat öka. Samhällsplaneringen måste ta höjd för fler radikala beslut som innebär att denna utveckling påskyndas.

Skåne ska gå i det främsta ledet och visa vägen för andra regioner och kommuner när det gäller skapandet av hållbara ekonomier. Vi ska underlätta för de personer som vill starta små ekologiska jordbruk, kooperativt ägda vindkraftverk, och liknande initiativ. Detta kommer att bli en del i vår omställningsrörelse och bidra till ett stabilare samhälle som står sig starkt utan fossila bränslen. Naturligtvis berör detta även sysselsättningen i regionen.

Det går alldeles för långsamt i omställningen till ett hållbart samhälle. Utsläppen av koldioxid i atmosfären måste minska radikalt. Redan år 2050 måste koldioxidutsläppen vara negativa.

Koldioxidhalten i atmosfären är redan för hög. För att få ner den krävs inte bara extrema minskningar i utsläpp, i framtiden måste utsläppen vara negativa, detta innebär att andelen koldioxid som fångas upp av växter måste vara större än den andel människan släpper ut. Hela Skåne ska vara med på resan mot det hållbara samhället, det vi kan förändra genom våra demokratiska beslutsprocesser och samarbeten ska vi förändra för att visa oss själva och andra att vi tar klimathotet på allvar.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Sätta tryck på regeringen gällande ett framtagande av en krisplan på hur klimatfrågan ska lösas på ett nationellt plan.
- Starta folkbildningskampanjer i miljö- och klimatförståelse.

År 2025 ska Skåne präglas av ett kretsloppstänkande, där alla utsläpp ska kompenseras med direkta åtgärder. I denna stora omställning kommer folkbildning att spela en viktig roll.

Regional samhällsplanering

En god samhällsplanering med förtätning i stationsnära områden, städer, byar och samhällen, och ett bevarande av åker- skogs- och ängsmark är viktig för framtiden. Idag pågår fortfarande en utglesning och ett naggande på kanterna av vår extremt produktiva åkermark, vilket inte är önskvärt i planerandet av det hållbara Skåne.

Att planera nya städer och samhällen i Skåne är idag inte aktuellt om vi vill skapa ett hållbart samhälle. Idag har det istället blivit intressant att utveckla de samhällen och byar som finns genom så kallad "förtätning". En förtätning av bebyggelsen innebär att vi tar tillvara på den mark och de platser som redan idag är planerad och utvecklar dessa till att få ännu fler funktioner. Vi kan bygga nya hus, parker, aktivitetsanordningar eller offentlig service i gluggar i städerna och i de mindre samhällena. Utvecklingen av kollektivtrafiken i byarna kan också ses som en förtätning och en utveckling av ett område som kanske gör det möjligt för fler människor att bo året om på orten.

Med attraktiva stadsrum kan vi skapa ett bra stadsklimat för alla. Låga hastigheter för motorburen trafik, gator med flera funktioner och god tillgänglighet för cykel- och gångtrafik är grundpelare i ett samhälle som strävar efter hållbarhet.

Idag har Regionen i uppgift att bistå med kollektivtrafik till befolkningen, medan kommunerna har ett monopol på detaljplanearbetet. I Danmark har regionen även ett ansvar när det gäller den fysiska planeringen. På så sätt har man från regionernas håll haft möjlighet att föra en restriktiv utbyggnadspolitik gällande exempelvis externa köpcentrum. Etableringen av externa köpcentrum i Sverige däremot fortsätter, trots att detta går emot arbetet om ett hållbart samhälle. Externa anläggningar för handel har fler nackdelar: de tar ofta värdefull åkermark i anspråk, samtidigt som sådan etablering stärker bilberoendet hos befolkningen. Med levande by- och stadskärnor sker handeln inne i tätorten vilket också minskar bilanvändandet och ökar möjligheten till kollektivtrafikförsörjning.

Idag finns en frivillig överenskommelse mellan kommunerna i Skåne, men samarbetet måste stärkas

för att en god planering sker och att exempelvis värdefull åkermark eller kustremsor inte bebyggs.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Region Skåne, tillsammans med kommunerna skriver en överenskommelse om stopp för nyetableringen av externa köpcentrum.*
- *Hitta nya samarbetsformer för att skapa ett mer demokratiskt samhällsplanerande.*
- *Arbeta för förtätning, premiера byggandet av hyresrätter och värna om vår högklassiga åkermark.*

År 2025 har Region Skåne ett avgörande ansvar för den övergripande regionala planeringen med befogenheter för samordning inom miljö-, klimat-, trafik-, och infrastrukturfrågor.

Allas rätt till bostad

Det finns ett stort behov av att på riksplan införa ett nytt investeringsbidrag för nyproduktion av bostäder. Skåne behöver fler hyreslägenheter till rimliga kostnader, bostadskostnaden har ökat enormt de senaste åren och utgör idag för de flesta den största utgiften varje månad. I ett socialt hållbart Skåne ska alla ha rätt till en god bostad. I Skåne finns idag cirka 580 000 bostäder, 47 procent av dessa är småhus och 53 procent flerfamiljshus. Om Skåne ska öka sin befolkning ska detta till största delen ske genom förtätning.

Fler kommunala bostadsförmedlingar som samlar både privata och kommunägda hyresrätter i samma kösystem behövs för att reda ordning i en snårig marknad med mycket diskriminering. Malmö har etablerat en sådan kö, boplatz syd, vilken flera av kranskommunerna nu vill ansluta sig till. Malmös kommunala bostadsbolag, MKB hänvisar alla sina lediga lägenheter till boplatz syd och fler privata värdar börjar förstå fördelarna med en sådan kö. Forum som detta underlättar för bostadssökande att få lägenhet och riskerna för diskriminering på bostadsmarknaden minskar.

De så kallade miljonprogramsområdena ska inventeras så att utbud och efterfrågan möts, ofta finns det i dessa områden ett begränsat antal av stora lägenheter trots att efterfrågan av dessa är stor. I Tensta utanför Stockholm har man exempelvis disponerat om bostadsbeståndet och slagit ihop två treor för att få en femma och en etta, detta kan vara ett effektivt sätt att göra om beståndet samtidigt som hyresnivåerna hålls på en rimlig nivå.

I Malmös kommande översiktsplan har man bland annat beslutat att staden i huvudsak ska växa inåt, och inte ta mer av den värdefulla åkermarken i kommunens periferi i anspråk. Detta kan bli vägledande för hur andra kommuner planerar. Det finns en risk att Malmös kranskommuner ser en potentiell grupp människors vilja att bo i enfamiljshus

och således planerar villaområden på åkermarken i sin kommun. Därför ska möjligheten om ett regionalt samarbete om viss fysisk planering likt det i Stockholms län, utredas. För att ett sådant samarbete ska falla väl ut är det givetvis viktigt att alla berörda parter bjuds in till diskussion och att en utredning av hur en regionplan bäst kan etableras utreds.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Binda samman regionplaneringen och kommunernas översiktsplaner för att skapa en mer enhetlig bild av samhällsplaneringen i Skåne.*

År 2025 pågår en utbyggnad av allmännyttiga bostäder med rimliga hyror, där efterfrågan finns

Jämlikhet och jämställdhet i samhällsplaneringen

Den patriarkala strukturen syns tydligt i utformningen av själva staden, byggnader, gatunamn och statyer är exempel som alla kommer i kontakt med dagligen. Statyer föreställande män i beslutsfattande positioner blandas med lättklädda kvinnor utan egentlig identitet. Skånes offentliga rum behöver inventeras och ifrågasättas. I framtiden ska alla människor, oavsett kön, känna sig representerade i det offentliga rummet.

Kvinnor upplever en större otrygghet än män i det offentliga rummet. Detta är ett komplext problem som kräver en rad olika typer av åtgärder och Skåne ska visa vägen när det gäller jämställdhet i planeringen. Busshållplatser med lättklädda tjejer på reklamplatserna skapar naturligtvis obehagliga situationer för kvinnor som står och väntar vid hållplatsen och risken för otrygghet ökar. Vänsterpartiet vill göra hållplatserna reklamfria och istället kan de utmärkta lägena för information användas av kommunerna och regionen för att göra reklam för offentliga evenemang, som utställningar eller föreställningar, men också för information av mer verksamhetsmässig karaktär.

Forskning visar att det är de välbeställda i samhället som bidrar mest till miljöförstöringen. Stora villor som ska värmas upp, stora bilar som drivs med fossila bränslen, långa och många flygsemestrar och hög konsumtion av varor gör att den som har mycket pengar släpper ut mer koldioxid. Skåne ska på olika sätt dels minska utsläppen, men också beskatta en del av de utsläpp som görs. Genom trängselavgifter för bilar i städer kan kollektivtrafiken finansieras, med billigare och på sikt avgiftsfri kollektivtrafik ska de människor som idag reser hållbart gynnas framför bilisterna, och genom satsningar på järnvägar, cykel- och gångvägar samt busstrafik ska Skåne solidariskt ställas om till en hållbar region.

Skåne är idag en region präglad av mångfald när det gäller boendeformer, socioekonomisk bakgrund och etnicitet, tyvärr är de oftast segregerade från varandra.

Detta skapar utmaningar för hållbarheten i samhället. Genom att stärka samarbetet och delaktigheten i regionen för den ekologiska hållbarheten, ökar förutsättningarna för att även skapa social och ekonomisk hållbarhet. Hållbarhetstanken bör omfatta allt det regionen gör.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Skapa förutsättningar för den regionala planeringen att genomsyras av jämställdhet och jämlikhet.*

År 2025 är Skåne fritt från rasism och främlingsfientlighet. Tillsammans har vi skapat ett samhälle i vilket alla känner sig välkomna.

Landsbygd och tätort i samarbete

Skåne är en flerkärnig region vilket bland annat innebär att pendling sker mellan de olika kärnorna i olika riktningar, det finns ingen kärna som är tydligt underordnad en annan. Flerkärnigheten leder bland annat till en hög pendling mellan de olika orterna, vilket givetvis ställer stora krav och förväntningar på kollektivtrafiken.

Genom att planera regionen demokratiskt och placera regionens olika verksamheter, framförallt kulturinriktade sådana, runt om i Skåne istället för att koncentrera dem till Malmö/Lund kan regionen bindas ihop och flerkärnigheten stärkas. Detta förutsätter en utbyggnad av kollektivtrafiken, men också av cykel- och gångvägar.

Regionen består av både stora tätorter som kan räknas in i en flerkärnigstruktur och av landsbygd. Den storstadsmässiga miljön i centrala Malmö är svår att jämföras med den landsbygdsstruktur som finns i andra delar av regionen. Hållbarhetstanken ska genomsyra alla regionens geografiska områden. Skillnaderna mellan stad och land är inte bara koncentrationen av människor och fysisk struktur, men också typen av verksamheter. Man producerar olika saker och är beroende av varandra. Människor i staden har möjligheter att leva energisnåla, med flerfamiljshus, närhet till skola, arbete och service och ett minimalt behov av biltransporter, men stadens liv förutsätter landsbygdens produktion av mat, energi och så vidare. För en hållbar utveckling krävs olika åtgärder på olika platser. Varken stad eller land är per definition hållbara. Genom dagens skapade behov av ständiga transporter har ett energislukande samhälle skapats. Det visar sig nu med all önskvärd tydlighet att ett sådant system inte är hållbart i framtiden.

Det småskaliga gemenskapssamhället vars invånare hjälper varandra och känner samhörighet är en oplanerad organism och kan uppstå såväl i staden som på landet. I motsats till detta står det statistiskt planerade området som blir ett försök av de styrande att skapa en ordnad struktur för handel och konsumtion, där gemenskapen är sekundär och jakten på lättförtjänt profit har tagit över. I ett stort samhälle där alla är

främlingar skapas en anonymitet som leder till att samarbete och hjälpsamhet glöms bort. Stora, döda ytor som parkeringsplatser eller breda vägar är exempel på platser som med modiga politiker kan omvandlas till levande, smpskaliga ytor.

I Skåne finns båda samhällena representerade. När framtiden diskuteras är det viktigt att fånga det bästa ur de båda, att få dem att fungera i samexistens, för att skapa ett samhälle som alla kan vara delaktiga och trivas i.

Befolkningsökningen i Skåne spås ske såväl i städerna som på landsbygden. För att detta ska kunna ske i enighet med målet om en hållbar region krävs stora satsningar på kollektivtrafik, men också på sociala strukturer som gör det möjligt för medborgarna att få sina dagliga servicebehov tillfredställda inom sitt närområde. Regionens resursfördelning kommer att sättas på prov, det är komplicerat att ge alla på landsbygden samma möjligheter som stadsborna, eftersom en helt annan skala krävs. Med levande byar som har fungerande service, såväl inom den regionala sektorn som i den kommunala och privata, minskar antalet korta bilresor. Den dynamik som en gång funnits i många lokalsamhällen måste återupprättas i modern tappning för att de tuffa klimatmålen ska kunna uppnås.

Bredbandsutbyggnaden är en annan viktig komponent för att skapa ett hållbart samhälle och minska behovet av transporter. Här har Skåne redan idag ett bra förhållningssätt, och målet om att 95 % av alla medborgare senast 2020 ska ha tillgång till 100 mbit/sek måste nu förverkligas.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Utveckla lokalsamhällena i glesbygden, allt från kultur till sjukvård.*

År 2025 finns en bra balans i den regionala utvecklingen utifrån potentialen i de identifierade kärnorna.

En ekologisk region med en medveten befolkning

För att en faktisk förändring av ett område ska ske krävs det mer än fysisk planering. En hållbar region som planeras *för* moderna människor måste också planeras *av* de människor som bor och verkar i den.

En viktig del i detta är att engagera fler kvinnor i samhällsplaneringen. Regionen och kommunerna måste anställa fler kvinnor inom infrastrukturplaneringens olika förvaltningar, men också arbeta för bredare demokratiska sammanhang där alla kan få sin röst hörd.

När ett område ska bli omformat till en ekologisk stadsdel är det viktigt att människor som blir berörda av planeringen får vara delaktiga i den. Om man vill

skapa ett hållbart samhälle som påverkar miljön så lite som möjligt måste också människorna som ska bo i området möjlighet att utvecklas i takt med området. Annars missar man en stor del av problematiken och många möjliga lösningar.

För att få regionen att fungera som ett kluster av många små lokalsamhällen bör människorna i byar, städer och samhällen samarbeta, både med varandra och med representanter för den centrala förvaltningen. Om de boende inkluderas i processen från ett tidigt skede ökar chanserna att nå ända fram. Genom att låta medborgarna få utbildning i ekologisk hållbarhet, möjlighet att själva odla sin mat etc. kan det ekologiska tänkandet nå hela vägen ut till medborgarna. Om medborgarna i samhället blir en del av sammanhanget, en del av den nya ekologiska identiteten, blir inte bara husen, avfallshanteringen och den fysiska miljön ekologiskt hållbar. De erfarenheter som redan finns ska tas till vara. Tidigare erfarenheter som rör odling, trädgårdsskötsel, dagvattenhantering etc. finns redan hos många skåningar. Ett lokalsamhälle som är hållbart för framtiden skapas tillsammans med de medborgare som ska verka i det.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Starta en folkbildningskampanj i demokrati, ekologi och miljömedvetenhet.*

År 2025 är möjligheten att medverka i demokratiska sammanhang stort, ett system med konkreta, mätbara mål är sjösatt, vilket minskar skrivbordlösningar utan folklig förankring.

Energieffektivisering av bostadsbeståndet

En viktig åtgärd i jakten på miljöbovar är energieffektiviseringen av Skånes bostäder. Även om en del energi kan framställas på ett hållbart sätt är ändå de insparade kilowattimmarna de miljövänligaste. En effektivisering av bostadsbeståndets energitåg är därför en klok investering.

Ett program för hur flerfamiljshus (med speciell fokus på hus från det så kallade miljonprogrammet) ska tas fram. Skåne ska under de kommande åren ta krafttag för att få så många hus som möjligt klimatklassade och energieffektiverade. Här har kommunerna en viktig roll att spela: genom att samarbeta och gemensamt effektivisera energianvändningen av kommunernas allmännyttiga bostäder kan politiken visa vägen och sätta tryck på de privata hyresvärdarna.

Malmö går i täten för en sådan omställning, i stadsdelen Rosengård har mycket redan gjorts och mer är på väg att hända, Augustenborg är en annan stadsdel som har genomgått stora förändringar i

hållbarhetens tecken med bland annat dagvattenhantering. I den nya stadsdelen Västra hamnen ska Sveriges hittills största område med passivhus, det vill säga hus som har så låg energiförbrukning att de klarar sig utan värmesystem, byggas i kvarteret "Fullriggaren".

Även enfamiljshusen runt om i Skåne behöver energieffektiviseras. Här finns redan ett batteri av åtgärder, bland annat de så kallade "energideklarationerna" som görs i samband med försäljning av hus. Skånes region och kommuner ska sätta press på regeringen för att åstadkomma energieffektiviseringsbidrag för enfamiljshus, exempelvis vid installerande av luftvärmepumpar, bergvärme eller solpaneler. Dessa effektiviseringsåtgärder måste ses som långsiktiga investeringar för hela samhället.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Tillsammans med kommunerna sätta press på regeringen att avsätta pengar till en omställning och renovering av skånes miljonprogramsområden.*

2025 är Region Skånes miljonprogramsområden miljöcertifierade.

Regionens omvärld

Sveriges medlemskap i EU har tillsammans med kapitalismens globalisering inneburit större och djupare klyftor mellan landets regioner. Den detaljstyrning som EU ägnar sig åt har gett regionerna mer makt på bekostnad av staten, ofta i frågor som egentligen inte rör den regionala politiken. Därför måste staten få ett utökat uppdrag att fördela ansvar så att regionerna blir mer demokratiska och de folkvalda i dialog bestämmer över regionens frågor.

Region Skåne ingår i en mängd samarbeten. Det gäller allt från kollektivtrafik- och sjukvårdssamarbeten över länsgränserna, till uppbyggda strukturer kring ekonomisk tillväxt och arbetsmarknad som sträcker sig över hela landet och ibland över riksgrenserna, för oss i Skåne rör det sig oftast om projekt i Öresunds- och Östersjöområdet. Pengarna för att genomföra dessa projekt finns framförallt i EU. Som motprestation krävs ofta en lokal medfinansiering, vilket naturligtvis gör att alla projekt inte är genomförbara. Men framförallt ger systemet en väldig makt åt EU. Riksdag och regering måste oftast godkänna programmen som kommer på förslag från Bryssel, men inriktningen på satsningarna är då redan satta av EU. Antingen får man ta det, eller låta bli. Vänsterpartiet vill se en demokratisering av processen så att inriktningen på interregionala satsningar beslutas på lokal nivå.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Att riksdagen fattar beslut om Sveriges regionala indelning och ansvarsområden för regionerna.
- Att den demokratiska insynen och möjligheten att påverka förbättras genom politisk representation och delaktighet.
- Att en utgångspunkt för allt deltagande i samarbete mellan regionerna skall vara respekten för demokrati och mänskliga fri- och rättigheter.
- Regionen skall ta initiativ till interregionala åtgärder när det gäller en offensiv och samlad miljö- och klimatpolitik.
- Att regionens deltagande i mellanregionalt samarbete först och främst omfattar de områden som regionen ansvarar för i dag, dvs. hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, infrastruktur, kultur och näringslivsutveckling.
- Att Region Skånes representationsbolag i Bryssel läggs ner

År 2025 är EU:s inflytande över den interregionala utvecklingen avskaffad och den gränsöverskridande gemensamma planeringens politiska ansvar ligger på nationell nivå.

5. Kultur för alla

Kultur har historiskt sett varit ett rikedom- och civilisationstecken. Det nutida samhället med allmän rösträtt, yttrandefrihet och människors möjlighet till kulturutövande är relativt nytt och existerar i hög utsträckning tack vare arbetarrörelsens kamp. Detta är en viktig del i vår kulturhistoria och något vi ska vara stolta över.

All samhällsplanering måste ha inslag av kultur. Inte minst i den regionala planeringen spelar lokaliseringen av kulturella händelser och institutioner en viktig roll.

Kultur ska inte vara något vi pyntar livet med, det är en del av livet. Men idag är tillgång till kultur en klassfråga. Många människor kan på grund av sin ålder, ekonomi eller funktionsnedsättning inte ta del av det kulturutbud som erbjuds i Skåne. Kulturutbudet ska utvecklas så att det blir tillgängligt för alla. Plånbokens storlek får inte vara avgörande. Genom mycket låga eller inga avgifter ska alla kunna uppleva musik, konst, film och teater eller ta del av vårt kulturarv på museerna.

Projektet med ”Kultur i vården” är ett gott exempel på verksamheter som ska fortsätta och utvecklas. Även på detta område syns behovet av kultur för människors välbefinnande tydligt. Människor rehabiliteras snabbare om de får tillgång till kultur.

Rättvist kulturstöd

Vi vet att en stor del av det som vi idag betraktar som kultur, till exempel opera, teater, poesi, performancekonst och konstmusik, skulle dö ut eller marginaliseras ytterligare om de kastades ut på marknaden. En sådan utveckling är oacceptabel. Skånes kommuner och region ska ge näring åt de befintliga kulturformerna och hjälpa nya former genom en aktiv kulturpolitik.

Kulturpolitiken är till för att ge stöd till den kultur som inte kan överleva på en marknad. Vänsterpartiet arbetar för en rejäl satsning på kulturområdet, främst riktade till det fria kulturlivet.

Kultur ska bedrivas i regionen både av människor som utövar kultur som fritidsaktivitet och av yrkesutövande professionella kulturarbetare. Dessa verksamheter får inte blandas ihop så att de yrkesverksamma tvingas till ideellt arbete under hobbyliknande former. Kulturarbetarna måste få bättre villkor genom höjda anslag till verksamheter och projekt.

Ett fungerande kulturliv kräver kontinuitet. Näringslivet kan aldrig erbjuda och garantera en sådan kontinuitet. Därför ska den kultur som bedöms vara samhällsviktig finansieras med offentliga medel.

Det är naturligtvis möjligt att resonera om kultur på

olika sätt, som en ekonomisk investering eller ett instrument för demokrati, men om man verkligen vill ringa in kulturens betydelse måste man erkänna kulturens alldeles egna värde, det som inte behöver motiveras av att den är nyttig för något annat. Kulturen är en mänsklig rättighet och ska inte tas ifrån oss.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Öka de offentliga medlen till kulturen i Skåne*

År 2025 är Skånes yrkesverksamma kulturarbetare fler än idag, oberoende av sponsring och behöver heller inte oroa sig för osäkra anställningar eller utförsäkring.

Kultur i hela Skåne

Vänsterpartiet vill ge alla anställda inom Region Skåne möjlighet att få uppleva kultur. Därför vill vi göra en ny satsning i vilken vi låter ambulerande föreställningar uppsöka de stora arbetsplatserna inom Region Skåne. En jury bestående av regionanställda ska se uppsättningar som under året fått kulturstöd, för att sedan utse vilka föreställningar som ska åka runt på framförallt sjukhusen och spela på lunchraster, i skiftbyten eller dylikt. Även regionens opera och dansteater kan bryta ner sina föreställningar och göra mindre uppsättningar ute i regionens verksamheter. På detta sätt kan anställda på sjukhusen få kulturupplevelser på arbetet och kulturarbetarna får en längre spelperiod.

Film i Skåne

Vänsterpartiet vill satsa mer på film. Film i Skåne är en framgångsrik verksamhet som behöver resurser. Vänsterpartiet vill renodla regionens produktionsstöd så att det omfattar framförallt dokumentärfilm och filmprojekt som skulle vara omöjliga utan regionalt stöd. Kommersiella produktioner har egen förmåga att klara sig på marknaden. Stödet till filmfestivaler som ”Nordisk Panorama” ”BUFF” och ”MAFF” är viktiga insatser för spridningen och distributionen av kvalitetsfilm.

Sjukhusbiblioteken

Vänsterpartiet ger sjukhusbiblioteken ökade resurser så att de mer påminner om ett kommunalt bibliotek. Ett folkbibliotek innehåller oftast såväl skönlitteratur som musik, spelfilmer på DVD, men också fackböcker i de flesta ämnen, dagstidningar och tidskrifter samt datorer med Internetuppkoppling. Bibliotekets funktion sträcker sig från att tillhandahålla kulturella upplevelser till att ha ett mer djupgående ansvar för att utveckla demokratin genom att tillgodose befolkningen med information, kunskap och kommunikation. Patienterna på Region Skånes sjukhus ska få större möjlighet att uppleva kultur genom sjukhusbiblioteken.

År 2010 skulle alla offentliga lokaler vara tillgängliga. I efterspelet av det arbetet har den

borgerliga majoriteten i region Skåne allt för ofta nöjt sig och slagit sig till ro i sitt tillgänglighetsarbete. I synnerhet har fokus legat på det fysiska tillgänglighetsarbetet, som till exempel kontrastmarkeringar och trappsteg. Det finns flera sätt att arbeta med tillgänglighet, men ett modernt sätt att arbeta med detta som också bidrar till en digitalt delaktig framtid är e-medier.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Göra en satsning på kultur för anställda, med föreställningar på arbetsplatserna.*
- *Utöka samarbetet med kommunerna för en heltäckande bibliotekstjänst inom sjukvården.*
- *Att sjukhusbiblioteken samarbetar med Bibliotek, bildning och media på Kultur Skåne för att bättre tillvarata e-mediers möjligheter att bli tillgängliga.*
- *Att sjukhusbiblioteken arbetar med hårdvara som behövs för att läsa e-böcker, till exempel utlåning av läsplattor.*

År 2025 har alla Region Skånes anställda tillgång till kultur genom exempelvis lunchföreställningar på arbetsplatsen två eller flera gånger per år.

Kultur för barn och unga

Alla barn i Skåne ska ha tillgång till ett brett kulturutbud och bli erbjudna goda kulturella upplevelser. Erfarenheter som man kommer att ha nytta och nöje av i hela sitt liv. Barnen ska under hela sin uppväxt ha tillgång till verksamheter i vilka de själva är skapande, samtidigt som de ska få ta del av kultur utförd av professionella kulturarbetare. Regionen och kommunerna har en viktig roll att fylla, inte minst med tanke på all den kommersialisering av barnkultur och könssegrering som sker på den fria marknaden och i media. Genom att erbjuda goda kulturella upplevelser åt alla barn lägger vi den viktiga grund för kreativt skapande som alla barn har rätt till.

En människa som ges bra möjligheter att uttrycka sig och kommunicera med andra har inflytande över sitt eget liv och blir stark och trygg i sin identitet. Barn och unga ska ha rätt att ta del av ett rikt kulturliv och möjlighet att skapa själva. Det är viktigt att det finns utbud och aktiviteter i hela Skåne så att barn och unga kan välja det som passar dem själva bäst. De fria teater- och musikgruppernas betydelse för barnkulturen är mycket viktig och behöver mer ekonomiskt stöd. Skånes grundskolor ska av regionen centralt erbjudas minst tre kulturevenemang per år, så att alla barn, oavsett kommunhemvist får ta del av kulturen.

Samtidigt som barn och ungdomars möjligheter att ta del av färdiga musik- och teaterproduktioner ska öka,

ska också stora möjligheter ges för dem att själva skapa. De barn som vill lära sig spela något instrument, teckna, måla, göra film, dansa eller spela teater, skall få möjlighet att göra det.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Avgiftsbefria Skånes offentligt drivna museum*

År 2025 har alla i Skåne mindre än två mil till ett modernt bibliotek.

Fildelning

Fildelningstekniken ger fantastiska möjligheter för kulturutbyte. En stor del av de senaste århundradenas kulturskatt kan genom fildelning bli tillgängliggjord för stora delar av befolkningen. Denna möjlighet är fantastisk. Men den kräver också ett stort ansvarstagande.

För att undvika att kriminalisera stora delar av befolkningen och samtidigt inte äventyra försörjningen för kulturarbetare, främst musikutövare, behövs en aktiv kulturpolitik. En politik som erkänner både möjligheterna med tekniken men också utövarnas varningsrop om minskade försörjningsmöjligheter. En utveckling där exempelvis musikskapandet allt mer hobbyfieras är inte på något sätt önskvärd. Därför behövs ett rörligt och flexibelt förhållningssätt till Kulturstöd. Den kultur som behöver stöd för att överleva skall också ges stöd. Men vad som behöver stöd för att överleva och vad som kan klara sig på en fri marknad är föränderligt över tid. Det krävs en stor medvetenhet om att kriterierna för beviljade anslag ständigt behöver anpassas till verkligheten.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Tillsammans med kommunerna starta upp e-bibliotek med möjlighet att låna exempelvis filmer och musik via nätet .*

År 2025 har kulturstödet blivit bredare och mer omfattande vilket har lett till att samhällets medborgare har fått tillgång till stora mängder kultur genom fildelning.

Kulturen i samhället

Trots att Skåne på sina håll har ett mycket livaktigt kulturklimat idag är behoven betydligt större än de resurser som tilldelas. Inte minst måste kulturarbetarnas möjligheter till en rimlig försörjning förbättras. Professionella kulturutövare ska inte som idag behöva hänvisas till arbetsmarknadsåtgärder eller sponsring från privata företag för att kunna fullgöra sina uppdrag.

Möjligheten att utöva och möta kultur i sitt eget bostadsområde är viktigt, särskilt om man har svag ekonomi och saknar erfarenhet eller vana att söka sig till konserthus eller teatrar. De centralt belägna kulturinstitutionerna ska därför öka sin uppsökande verksamhet. Bristande jämlikhet i tillgång till kultur och kulturella uttrycksmedel ökar klyftorna mellan sociala grupper och mellan individer.

Nya mötesplatser för unga, där möjlighet till kulturutövande finns, ska skapas. Ett exempel på detta kan vara lagliga graffitiväggar, något som redan med framgång har prövats i exempelvis Malmö. För att utöka kulturutbudet i våra bostadsområden rekommenderas att en procent av byggkostnaderna går till utsmyckning av hus och närområde, när nya flerfamiljshus planeras och byggs. Till utsmyckningen ska lokalt verksamma konstnärer anlitas. Genom att etablera sådana kontakter med kulturarbetare stimuleras det lokala kulturutövandet och nya kontaktytor skapas.

Region Skåne och kommunerna ska börja erbjuda kulturutövare ändamålsenliga lokaler, som ateljéer, teaterlokaler eller musikrelokaler. Vi måste se kulturarbetarna som den tillgång för samhället de faktiskt är. Redan på planeringsstadiet av nya hus ska kommunala kulturlokaler kunna ritas in, på samma sätt som exempelvis förskolor ritas in idag. Kulturutövare ska sedan kunna ansöka om och bli tilldelade en lokal som stämmer överrens med deras behov. På så vis kan kulturarbetare genom kommunen få möjlighet att utöva sin verksamhet i en bra lokal, utan att behöva konkurrera på marknadsekonomiska villkor på hyresmarknaden. Detta kommer att spara pengar åt skattebetalarna och göra det lättare för kulturarbetare att ägna sig åt det vi betalar dem för att ägna sig åt, kulturutövande.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Utöka antalet lokaler avsedda för kulturverksamhet
- Etablera lagliga graffitiväggar på en del av Region Skånes byggnader

År 2025 råder det inte längre någon brist på lokaler och mötesplatser för kulturutövande i Skåne.

Jämställdhet och jämlikhet i kulturen

Kultur har i sina goda stunder förmågan att bidra med alternativa perspektiv. Den kan ifrågasätta etablerade fenomen eller visa på alternativ för framtiden. Så länge vårt samhälle saknar total jämställdhet och jämlikhet är dessa möjligheter viktiga. Både för samhällets utveckling i stort och för enskilda individers vardag. Dock råder ingen tvekan om att kulturen i sina sämre stunder kan vara både

konserverande och förminsande. Därför krävs en aktivt normkritisk och feministisk kulturpolitik.

Satsningar på unga kvinnors kulturutövande måste stärkas, ett exempel kan vara riktade satsningar på unga kvinnliga musiker.

Stora delar av kulturlivet präglas av västerländsk tradition, inte minst i massmedia. Andra traditioner måste få möjligheter att bryta den dominansen. I Skåne ska både majoritetskulturen och de olika minoritetskulturen kunna existera på sina egna villkor och respekteras för sin särart. Utrymme för den nya världskulturen måste ges – för alla de nya konstnärliga uttryck som föds när samhällen stöps om och olika traditioner möts.

I Skåne ska det vara en självklarhet att alla, oavsett klass, kön och etniskt ursprung, ska ha lika möjligheter till kulturstöd och stipendier. Kulturpolitikens uppgift är att ge riktlinjer i kulturstödet som säkrar allas delaktighet i det kulturella livet. Vid fördelningen av Skånes kulturpengar måste fortsatt favoriserande av manliga kulturutövare upphöra.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- Avskaffa diskrimineringen i kultursektorn och skapa tydliga, demokratiskt framarbetade riktlinjer för skapande av mångfald gällande kulturutövandet.
- Ge personer med funktionshinder ovillkorlig rätt till tillgängligheten när det gäller kulturella evenemang som finansieras av Region Skåne.

År 2025 är Region Skåne en föregångsregion gällande mångkulturellt utövande.

Kulturen och klimatet

Vårt samhälle och våra liv fylls alltmer av konsumtion. Varor och tjänster finns överallt och vi blir hela tiden påmind om vår möjlighet till att konsumera.

Till viss del består konsumtionen av införskaffandet av saker vi verkligen behöver, det kan handla om mat, kläder, vård eller resor. Men allt mer av vår konsumtion fungerar som en fritidssysselsättning. Något vi gör för att vi trivs med det och tycker det är roligt. Naturligtvis måste människor få trivas. Och naturligtvis måste vi människor få göra saker vi tycker är roliga. Men dagens konsumtion inverkar i många fall negativt på klimatet, både genom förbrukande av världens resurser och genom långa varutransporter.

En ökad kulturkonsumtion på bekostnad av den nuvarande prylkonsumtionen skulle ge klimatvinster. Dessutom skapas ett mervärde i kulturkonsumtionen.

Fina minnen och nya kunskaper är exempel på behållningar man får av kulturupplevelser. Vinster som prylkonsumtion mycket sällan kan ge.

Skåne ska bli en region där konsumtionen av kultur är så lättillgänglig att den i allt högre grad får skåningarna att välja kulturkonsumtion istället för nöjeshopping när de söker förströelse, trivsel och umgänge. En publik som cyklat eller tagit kollektivtrafiken till en utomhuskonsert kommer hem igen utan att ha påverkat klimatet negativt. En speciell kulturbiljett som gör det möjligt att resa extra förmånligt med Skånetrafiken när målet är en kulturupplevelse ska införas.

Kulturkonsumtion är inte det allra mest effektiva sättet att bekämpa klimatförändringarna på. Men det faktum att kulturkonsumtionen inte inverkar negativt på klimatet gör att klimatfrågan är en av de viktigaste anledningarna till att satsa på kultur.

Under de kommande fyra åren vill Vänsterpartiet:

- *Införa en så kallad "kulturbiljett" som ger möjlighet att åka till kulturevenemang till reducerat pris.*

År 2025 har alla skåningar på ett bekvämt och billigt sätt tillgång till kultur i sin vardag.